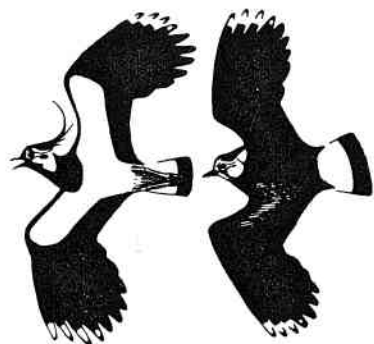

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

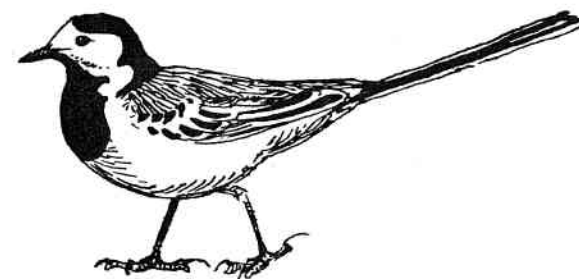
09106 ARC 209 000
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNI 5762 0 2/ 1 1

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

12. ÅRGANG NR.2, MAJ 2004

Årsrapport 2003
Ekskursioner juni-august

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 650

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen
Tim Hesselballe Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56
e-mail: socren.gjaldbaek@mail.dk

Udsendelse af Havrevimpen (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Sønder Alle 87, Strib, 5500 Middelfart, tlf 26 82 07 29
e-mail: mmj@doffyn.dk

Hjemmeside: www.doffyn.dk

Indsendelse af observationer:

Via hjemmesiden, kun for folk, som er tilmeldt som brugere.

e-mail: obs@doffyn.dk

pr. telefon til én fra administrationsgruppen, DOF-Fyn Web:

Bent Staugård Nielsen	62 62 30 62
Erhardt Ecklon	62 21 99 16
Jacob Sterup Andersen	62 29 26 29 / 25 56 74 17
Michael Mosebo Jensen	21 22 07 29
Hans Rytter	62 27 20 26/ 23 34 86 36

Webmaster:

Hans Rytter, Nyborgvej 88, Trunderup, 5772 Kværndrup, tlf. 62 27 20 26/23 34 86 36

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Medarbejdere ved årsrapporten:

Lommer – gæs, side 4-14:	Jacob Sterup Andersen
Ænder, side 15-18:	Hans Rytter
Rovfugle, side 19-25:	Erhardt Ecklon
Vandhøns - terner, side 25-39:	Michael Mosebo Jensen
Duer -Bomlærke, side 39-56	Martin Søgård Nielsen

Tegning og forsidetegning:	Ole Runge
Layout:	Søren Gjaldbæk

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Årets andet nummer af Havrevimpen blev Årsrapporten! Flere års ambitioner om at få den ud i årets start har nu båret frugt – i det mindste kom den i første halvår. Fra redaktionen skal der lyde en stor tak til de flittige skribenter, der har haft arbejdet med at kigge de mange data igennem. Som mange vil vide, var en del af de aktive feltbisser involveret i en konkurrence om, hvem der kunne se flest arter i Fyns Amt i 2003. Det førte til en hidtil uset aktivitet, hvilket også kan ses på et rekordstort antal indberetninger. Der blev også set flere forskellige arter end normalt – i alt 260 forskellige – to mangler dog SU's stempel, denne rapport behandler de 249. Den store aktivitet bevirkede, at såvel forårs- som efterårstrækket blev dækket mere konstant end de seneste år. På Keldsnor Fuglestation ringmærkede man dagligt fra 31/7 til 15/9, herefter faldt dækningen noget. Alt i alt giver denne årsrapport et noget mere sammenhængende billede af fuglenes forekomst i Fyns Amt end tilfældet har været de tidligere år. Det står dog stadig højt på ønskelisten at få en eller flere lokaliteter dækket systematisk. Da det har vist sig vanskeligt at skaffe en fast observatør til f.eks. Keldsnor Fuglestation gennem et helt efterår, kunne man måske håbe på, at selvbestaltede lokalitetsgrupper kunne koordinere deres indsats på en bestemt lokalitet. Sådanne kendes fra andre amter, og de fungerer udmærket.

Inden artsgennemgangen skal vi berøre økonomien: Det koster ca. 25.000 kr. om året at udgive bladet. Bortfaldet af portostøtten, som vi kun kan beklage – og står uforstående overfor – betyder en merudgift på knap 10.000 kr., og det er en post, der kan mærkes på budgettet i en forening af DOF-Fyns størrelse. Vi har heldigvis mulighed for at køre videre med bladet som hidtil, takket være indtægter, som vores frivillige arbejde indbringer. Det betyder, at der fortsat vil komme 4 numre pr. år. Bidrag fra vore læsere har dækket omkring halvdelen af omkostningerne med bladet, hvilket vi er meget glade for. Vi vil i år bede om at man indbetaler et bidrag til bladet på 75.00 kr., så vi kan få taget toppen af ekstraregningen til porto. På forhånd tak.

Indbetaling af bidrag til Havrevimpen

75.00 kr.

Benyt det vedlagte girokort

Artsgennemgang

Rødstrubet & Sortstrubet Lom *Gavia stellata/arctica*

Årets største lom-tal blev 16/2 159 S **Horseklint** (RYT m.fl.), hvoraf nogle få blev bestemt til Rødstrubede.

Langt de fleste artsbestemte Rødstrubede Lommer blev set ved **Horseklint**. Årets største tal blev dog ikke imponerende: 9/10 22 N **Horseklint** (SG m.fl.) + 23 V **Flyvesandet** (MMJ) samt 12/10 25 N **Horseklint** (MRP m.fl.).

For Sortstrubet Lom domineres tallene som altid af PDPs trækobservationer fra **Sønderhjørne** på Horne Land. I perioden 14/3-30/4 blev der her talt 523 SØ-trækkende Sortstrubede (+ 21 ubestemte og 2 Rødstr.). De største tal var 17/4 41, 18/4 125 og 23/4 144. Eneste øvrige tal over 10 var 8/4 16 N **Horseklint** (EDA).

Sommerlommer var der som sædvanlig ikke mange af. Mellem 30/5 og 24/8 blot to obs., begge fra **Horseklint**: 21/6 1 sp. N (SG) og 22/6 1 Rødstr. N (EDA m.fl.).

Islom *Gavia immer*

20/9 1 S 12:40 **Knudshoved Færgehavn** (PRA, RYT, ESM, EDR). Amtets blot 6. fund - den første blev set i 1995, og siden er der fund fra 1996, 1997 og 2002 (2).

Hvidnæbbet Lom *Gavia adamsii*

24/4 1 2K R **havet ved Tryggelev Nor** (SG). Fuglen blev opdaget kl. 9:02, og 9:55 lettede den, tog højde og forsvandt over land mod SØ. Der er tale om amtets 8. fund, det første siden 1994.

Lille Lappedykker *Tachybaptus ruficollis*

Fra landetss vigtigste rasteplads, Seden Strand, blev de to halvårsmaksima hhv. 5/1 350 (TSH) og 6/11 224 (TSK). Andre gode lokaliteter med over 50 Små Lappedykkere i januar/februar var 1/1 75 **Middelfart Marina** (LLC), 1/1 75 **Dyreborg Strand** (FSH), 4/2 70 **Fåborg Fjord** (PDP), 13/2 52 **Skårupøre Sund** (JSA) samt 24/2 90 **Svendborgsund**, ml. broen og Lystbådehavnen (NAN).

I august/september var der rigtig mange fugle i **Tryggelev Nor**, max. 19/8 137 og 11/9 107 (OHG). Af større tal fra andre lokaliteter fra årets sidste måneder skal nævnes 30/10 52 **Holckenhavn Fjord** (EDA, RYT), 24/11 75 **Fåborg Fjord** (PDP), 9/12 120 **Svendborgsund** (60 ved Iholm (EEE) og 60 øst for broen (JSA)) og 10/12 52 **Knold Nor** (PDP).

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus*

De store tal af Toppet Lappedykker i Fyns Amt kan ses langs kysterne uden for yngletiden samt i de store søer sommer og efterår. I 2003 blev de største tal fra saltvand 7/1 58 **Urehoved, Ærø** (LOG), 4/2 82 **Tybrind Vig** (NBj), 10/2 107 **Monnet** (PVR), 12/2 65 **Fåborg Fjord** (PDP), 18/4 158 **Ristinge Strand** (HMØ), 3/8 524 **havet ml. Monnet og Birkholm** (PVR), 17/10 176 **Monnet** (PVR) samt 9/12 110 **Helnæs Bugt** (PDP).

Maxtallene fra søerne blev 31/10 395 **Arreskov Sø** (EEH), 7/9 142 **Nørresø** (NBj), 22/9 80 **Hvidkilde Sø** (EEE) samt 9/10 155 **Brændegård Sø** (OHG).

Gråstrubet Lappedykker *Podiceps grisegena*

Arten har nydt godt af de seneste års naturgenopretningsprojekter, hvor store bestande har etableret sig ved f.eks. **Ringe Sø, Sundet og Husby Strand**. Der er dog stadig mange fugle på traditionelle lokaliteter som eksempelvis **Tryggelev Nor og Drejø**.

De største tal fra lokaliteter med mere end 10 fugle: **Husby Strand** 3/5 21 (MMJ), **Ferskesø på Bågå** 18/5 14 (7 par) (BSN), **Sundet** 8/5 44, 29/7 42, og 10-12 par yngede (PDP), **Ringe Sø** 13/4 22, 17/5 25, 18/7 35 (heraf 13 1K), og 10-13 par yngede (JSA), **Vejlen** 25/5 13 (TMØ), **Høllehoved/Nørresø, Drejø** 12/6 39 (KJC) og 28/6 34 (EEE), **Drejet, Drejø** 12/6 17 (KJC), **Urehoved, Ærø** 17/4 11 (LTP), **Klæsø Nor** 18/7 12 AD + 3 pull. (LBL) samt **Tryggelev Nor** 16/3 31 (OHG, EEE) og 17/4 14 + 10 på havet (EEE, MSN).

Fra august til februar opholder de fleste fugle sig på havet, og især ved **Horseklint** kan der ses kompensationsstræk efter blæsevejr. De største tal fra saltvand blev 9/2 17 Ø **Enebærodde** (TSK), 14/3 25 **Dalby Bugt** (SG, ISB) og 15/12 36 N **Horseklint** (EDA, THH, FLB).

Nordisk Lappedykker *Podiceps auritus*

Ikke det vilde år med min. 7 fra første halvår og 4 fra andet halvår. Alle obs. nævnes: 24/1 1 NV **Horseklint** (THH), 22/2 1 **havet ved Helnæs N** (MMJ), 15/4 1 **Brændegård Sø** (HKH, GJØ, TMØ m.fl.) samt følgende fra havet ud for **Tryggelev Nor**: 17/4 2 (+1 **Hesselbjerg Strand**) (SG m.fl.), 18/4 3 (BSN, GJØ), 20/4 4 (PRA), 22/4 4 (SØB), 24/4 2 (SG) og 28/4 4 (RYT m.fl.). Andet halvår: 18/9 1 1K (OHG, NRA) og 20-21/9 2 **Keldsnor** (SØB), 29/10 1 **Arreskov Sø** (EDA) og 12/12 1 **Vårø Knude, Monnet** (EDA).

Sorthalset Lappedykker *Podiceps nigricollis*

2003 startede med et af de meget sjældne vinterfund, 9/1 1 **Knudshoved Færgehavn** (PRA, KJC). Ellers var ankomsten 28-30/3 1 **Arreskov Sø** (FIE m.fl.) og 3/4 2 **Brændegård Sø** (SG).

I **Sundet** ved Fåborg yngede arten for andet år i træk. I år opgjordes bestanden til 5 par (2-3 par i 2002), der yngede i tilknytning til en lille Hættemågekoloni, og 8 kuld à 2-3 unger blev set, hvoraf mindst 5 unger voksede sig store (PDP). Største enkeltobs. fra **Sundet** var 14/6 og 18/6 10 AD + 6 pull. (PDP).

Desuden er der mange observationer fra **Arreskov Sø** 28/3-10/9, flest 18/4 3, 16/5 5, 17/5 3 og 15/6 3 (EEH, NBJ). Herudover var 15/6 3 **Brændegård Sø** (NBJ) og 20/8 3 **Keldsnor** (THH) de eneste observationer af mere end to fugle. Sidste iagttagelse var 27/9 1 **Sundet** (PDP).

Malleuk *Fulmarus glacialis*

Et rigtigt godt år med ikke færre end 9 fugle. Dette er kun overgået i 1997, hvor der blev set 12. Ret usædvanligt for artens forekomst på Fyn, sås de fleste i april: 6/4 5 N + 1 S (EDA), 8/4 1 S (EDA), 22/6 1 R (EDA, EEE, FSH, RYT) alle **Horseklint** og 27/8 1 V (09:30) **Fyns Hoved** (THH).

Sodfarvet Skråpe *Puffinus griseus*

To observationer i år, begge fra **Horseklint**: 9/10 1 NV 11:45 (SG, PRA, HEA) og 11/10 1 N 16:45 (MRP, KHL). 11/10 var årets bedste dag på Nordsjælland med mindst 16 fugle. Sodfarvet Skråpe er stadig en eksklusiv fugl på Fyn - med årets fund er der nu gjort i alt 10 obs. af 11 fugle i amtet.

Sule *Morus bassanus*

Et spektakulært år for denne art – det suverænt bedste hidtil. Der blev set ikke færre end (ca.) 224 Suler, alle ved **Horseklint/Fyns Hoved**. Også den hidtil så suveræne rekord, 4/10-1986 109 N Horseklint, stod for fald.

Alle obs. nævnes, mens observatørerne suspenderes, for at denne art ikke skal fylde hele rapporten: 5/4 2 N, 6/4 9 N, 7/4 1 N, 1/5 1 N, 3/5 1 S + 3 R, 4/5 5 R, 21/6 3 S + 1 R, 22/6 2 R, 14/8 3 R, 15/8 1 SV, 16/8 141 N, 17/8 5 N, 27/9 7 N, 28/9 1 V, 11/10 2 N, 12/10 35 N, 14/10 1 N, 14/12 1 R, 15/12 2 N og 16/12 1 N.

De to største dage fortjener lidt nærmere detaljer:

16/8 141 N 06:15-14:05 (MMJ, FSH, RYT, EEE). Ny amtsrekord. De 100 stk. var rundet ca. 10:30.

12/10 35 N 07:00-12:00 (MRP, HEA, SG, KHL). Næsten alle 3K eller ældre. Amtets 3. største tal.

For begge dage gjaldt det, at store tal var blevet set på Nordsjælland dagen i forvejen. 15/8 således min. 500 og 11/10 1090 (mens der 16/8 og 12/10 kun sås ret få fugle her). Så drømmer du om at se mange Suler, gælder det altså om at tjekke de sjællandske tal aftenen efter en god nordvestenstorm og så stå ved Horseklint morgenen efter, hvis der har været mange.

Skarv *Phalacrocorax carbo*

Skarven gjorde i 2003 yngleforsøg på 6 forskellige lokaliteter i Fyns Amt, og i alt blev der talt 5473 reder. Der blev gjort yngleforsøg på flg. lokaliteter:

Brændegård Sø 3278 reder 8/5 (Jörn Eskildsen). Danmarks næststørste koloni i år, men antallet er blevet mere end halveret siden kolonien toppede med 7087 reder i 1992.

Mågeørerne 1840 reder 6/5 (JSA). Det laveste antal her siden 1990.

Vigelsø 120 reder 5/5 (KDJ). Efter at den remise, hvor skarverne yngede i 2002, i løbet af vinteren var blevet fældet, flyttede fuglene i år til en remise på øens nordlige del. Her var der offentlig adgang lige op til kolonien, og der blev grundet forstyrrelsen kun set unger i 4 reder i juni.

Egholm ved Båge 137 reder 8/6 (LAH). Der var ikke æg i nogen af rederne. Skarverne gør hvert år yngleforsøg i området, men forstyrrelser kombineret med prædation fra måger er formentlig årsagen til, at de aldrig får unger på vingerne.

Vresen 68 reder (Lars Erlandsen Brun). Der har været yngleforsøg her i 1993-94 og igen årligt siden 1998, men æggene bliver hvert år olieret af Fyns Statsskovdistrikt.

Græsholm ved Bredholm 30 reder 16/5 (PHH). Ingen oplysninger om ynglesucces.

Udenfor de store kolonier blev der flere steder set pæne tal, bl.a. 2/7 780 **Vresen** (RYT, EEE, EDA) og 8/8 1200 **Grydholm** (PVR). 5/10 sås en fourageringsflok på 2000 ved **Dovns Klint** (OHG), og andre af efterårets observationer fra området som f.eks. 2/10 660 **Storeholm** (OHG), 4/10 775 **Keldsnor** (OHG) og 24/10 1640 S **Dovns Klint** (RYT, SG) har sikkert i høj grad involveret de samme fugle. Flokke på 250-400 rastende Skarver sås desuden ved **Fyns Hoved**, **Romsø**, **Barager Nebbe** og **Kidholm v/Thurø**.

Rørdrum *Botaurus stellaris*

Der bliver efterhånden gjort rigtig mange obs. af Rørdrum i Fyns Amt sammenlignet med få år tidligere, hvor arten var at regne blandt sjældenhedene. Langt størsteparten bliver set/hørt på den sydlige del af Langeland, mens arten forekommer mere spredt i resten af amtet.

I januar/februar er der iagttagelser fra 3 lokaliteter: 1/1 1 **Eskør Inddæmning** (MMJ), 5+13/1 1 **Sollerup/Arreskov Sø** (NBJ, LBR) og 11/1+28/2 1 **Noret, Tåsinge** (via PVR).

Paukende fugle er hørt mellem 16/3 og 7/6. På Langeland er i alt min. 21 paukende Rørdrummer rapporteret fra flg. 14 lokaliteter (OHG, NRA m.fl.): **Stengade Sø**, **Henninge Nor**, **Grevetofte Nor**, **Sylden v/Påø**, **Fredmosen** (5 paukende), **Piledybet**, **Tryggelev Nor**, **Klise Nor** (2 paukende), **Søgård Mose**, **Eget Mose**, **Gulstav Mose** (2 paukende), **Keldsnor** (2 paukende), **Fakemosen** samt **Lundemosen**. På Tåsinge er arten hørt ved **Noret** 5/6 (SWI), mens den eneste observation overhovedet på selve Fyn udenfor vintermånederne er 23/3 1 hørt **Flægen** (THH).

Årets største enkeltobservationer var 22/5 1 hørt + 3 set **Gulstav Mose** (SØB), hvor 3 blev set/hørt ved flere lejligheder, 30/5 3 (i luften, den ene blev jaget sydpå) **Piledybet** (HMØ) samt 26/6 3 **Klise Nor** (OHG).

Efter juli kun få iagttagelser: 6+30/8 1 **Gulstav Mose** (SØB, THH), 7/9-9/12 **Tryggelev Nor** (mange), 23/10 1 **Søgårdvej**, **Gulstav** (SØB) samt 10/12 1 nordenden af **Arreskov Sø** (LBL).

Silkehejre *Egretta garzetta*

En art, der dukker op oftere og oftere. Bortset fra 1999 er der blevet set Silkehejre i Fyns Amt hvert år siden 1996. 2003 blev det hidtil bedste år med skønsmæssigt 6 forskellige fugle: 4/5 1 S **Husby Strand** (HEA), 11-12/5 1 **Firtalsstranden, Odense Fjord** (AVL m.fl.), 18/5 2 **Karlsmosen, Egeskov** (ESN), 26/5 1 **Vejlen, Tåsinge** (PVR m.fl.), 1/6 1 **Snaremose Sø** (JSA m.fl.), 4/6 1 **Ølundgård Inddæmning** (TSK) samt 7/6 + 11-12/6 1 **Snaremose Sø** (KDJ, SG, HKN).

Sølvhejre *Egretta alba*

Indtil i år var der kun set 3 Sølvhejrer i det fynske. Disse blev set tilbage i 1991, 1992 og 1994. Med yderligere 3 fugle i 2003 er antallet af fund nu fordoblet! Årets observationer var 12-13/4 1 **Snaremose Sø** (NAN m.fl.), 4/5 1 **Enge ved Dalby Bugt** (BKS) og 10/7 1 AD **Snaremose Sø** og **Heninge Nor** (MMJ, SG m.fl.).

Fiskehejre *Ardea cinerea*

Ikke mange store tal i år: 3/1 57 **Seden Strand** (SG), 14/9 70 og 5/10 60 **Fønsskov** (JEB, AVL) er de eneste over 50.

Der er tilsyneladende ikke mange, der har lyst til at tælle hejrekolonier op. De eneste ynglefugletal er 6-10 par i skoven på **Bågå** (BSN), og så er der et meget usædvanligt ynglefund fra **Gulstav Mose**, hvor 1 par byggede rede på en startue midt i mosen. 7/7 sås 2 pull. i reden (KJC, HMH).

Sort Stork *Ciconia nigra*

Et af de bedre år med mindst 5 fugle. Der har dog muligvis været flere fugle involveret i efterårets observationer. En tidlig forårsobs. var 22/4 1 N 12:30 **Gulstav** (SØB). I august sås følgende: 3/8 3 1K TF 13:55-15:30 **Fakkebjerg** (EEE m.fl.) – denne flok var i dagene forinden blevet set i NØ-Jylland (1/8 indtrk. Voerså og 2/8 sydtrk. Lille Vildmose og Ebeltoft Færgehavn), 4/8 4 R **Magleby Nor** (SØB), 6-7/8 1 AD R **Gulstav/Fakkebjerg** (SØB), og formentlig samme fugl forsvandt nordpå 7/8: 12:27 OF **Magleby** (PVR) og fra 20:15 R **Løkkeby Enge** (OHG, NRA). Dagen efter ingen obs., men 9/8 sås 1 trække V 13:05 mod Ærø, set fra **Fakkebjerg** (EEE m.fl.).

Hvid Stork *Ciconia ciconia*

I alt var der omkring 20 fugle på besøg i 2003. Der blev ikke meldt om farveringe i år, og også fraværet af vinterfund tyder på, at de fleste af fuglene var spontant forekommende. Alle obs. nævnes: 29/4 1 **Næsby, Odense** (Jørgen Røn), 8/5 1 **Sollerup** (EEH), 8-10/5 1 R **Snaremose Sø/Nørreballe Nor/Hesselbjerg** (SØB, HMØ), 10/5 2 S 14:05 **Gulstav** (SØB) og nok de samme 2 N 14:30 **Tryggelev Nor** (HMØ), 11/5 1 T **Assens** (CJB), 26/5 1 N **Gulstav** (FIE), 6/6 2 S **Gulstav** (SØB), 8/6 1 R **Nældemose** (Børge Nielsen, Jette Larsen), 11/6 1 R **Sibirien, Hundstrup** (NBJ), 23/6 1 **Skovsbo**,

Svendborg (Fyns Amts Avis), 25/6 1 **Skårupøre** (Camilla Strandberg), 14/7 1 **På Eng** (Arne Bøgelund), 7/8 5 **Hvedholm, Horne** (Fyns Amts Avis), 8/8 1 S 09:45 **Skovsgaard** (MLJ) og Ø 10:30 **Fakkebjerg** (HKN m.fl.), 9/8 4 V mod Ærø 13:05 **Fakkebjerg** (EEE m.fl.) – sammen med en Sort Stork, 14/8 1 **Svendborgsundbroen** (Janne Mulvad). Hvid Stork er normalt ret sjælden om efteråret, så flokken på Horne Land kunne nemt være de samme fugle, som senere sås på Langeland.

Skestork *Platalea leucorodia*

Igen et godt år med anslået 7 forskellige individer. Det er dog vanskeligt at bedømme, hvor mange fugle, der har været forbi amtets sydlige del i løbet af maj. 1-2/5 1 AD **Helnæs Made** (PDS m.fl.), 3/5 1 2K **Husby Strand** (SØB, FLB, MMJ), 6/5 1 2K Ø 12:28 **Monnet** (THH), 8/5 1 2K R **Keldsnor** (OHG), 9/5 1 2K TF 06:32 **Dovns Klint**, forsvandt derefter mod NV og blev 3 timer senere genfundet i **Tryggelev Nor** (EEE), 16/5 1 **Tryggelev Nor** (GJØ), 21/5 1 AD **Skarø Kalveodde** – fløj senere mod Drejø (Jan Caroc), 29/5 1 **Snaremose Sø** (EEE m.fl.) samt 18-21/7 2 **Helnæs Made** (ETØ m.fl.).

Knopsvane *Cygnus olor*

De største tal er meldt fra Det sydfynske Øhav i fældeperioden: 20/7 2200 **havet omkring Store Egholm, Birkholm og Bredholm** (AB), 31/7 4340 **øst og syd for Birkholm** (PHH), 20/9 1160 **Monnet** (AB) og 2/10 830 **Storeholm** (+ 350 **Strynø**) (OHG).

I år mangler der tal fra Odense Fjord, største herfra blev 16/3 300 ved **Vigelsø** (SG). På yderligere et par lokaliteter sås over 200 fugle: 24/10 270 **Nakkebølle Fjord** (JSA) og 4/11 384 **Fåborg Fjord** (PDP). Endelig fortjener også de største tal fra søer/nor at blive nævnt: 28/1 166 og 9/11 170 **Østerøse, Knudshoved** (PRA, AMC), 25/3 118 **Tryggelev Nor** (NBJ) og 12/7 153 **Arreskov Sø** (EEH).

[Sort Svane *Cygnus atratus*]

Der er indrapporteret 7 fugle, hvoraf de 5 var enlige fugle rundt om i amtet: 4/1 1 **Strandvejen, Strib** (MMJ), 23/2-1/3 1 **Hesselbjerg** (NRA m.fl.) og sikkert samme 15-23/4 **Tryggelev Nor** (OHG m.fl.), 26/5 1 S **Gulstav** (SØB), 29/6 1 **havet ved Løkkeby Enge** (OHG) samt 2/8 1 **Hjelmshoved** og samme 7/8 **Birkholm** (PVR).

For første gang nogensinde her i amtet gjorde arten også yngleforsøg. Dette var ikke helt uventet, efter at op til 4 fugle i de seneste år har kunnet ses sammen i Det sydfynske Øhav. At det så skete i Lillebælt, var mere overraskende. 2/3 sås 2 fugle ved **Wedellsborg** (NBJ, LIS), og formentlig de samme 2 sås 23/4 med rede på **Egholm v/Bågå** (LBL). Parret sås samme sted 18/5 (BSN m.fl.), men yngleforsøget mislykkedes, nok pga. menneskelig indgriben. Fuglene blev i området: 29/8 2 **Brandsø** (Jørgen Jørgensen via Martin Jessen) og 13/10 2 **Egholm v/Bågå** (Niels Larsen).

Pibesvane *Cygnus columbianus*

Alt i alt sås ca. 37 Pibesvaner i første halvår og 25 i andet halvår, hvilket ikke er imponerende. Forårets sidste var en ret sen, farvemærket fugl ved **Løkkeby Enge** 20/4 (NRA), mens efterårets første 4 lå i **Keldsnor** 23/10 (EEE). De største flokke var 9-22/2 5 **Longelse Møllegård, Spodsbjerg** (NRA), 20/2 2 AD + 7 2K **Helnæs By** (PRA), 9/3 7 AD **Ærø Hale** (DOF-tur) og 24/11 1 AD + 4 1K **Monnet** (Aksel Hansen).

Sangsvane *Cygnus cygnus*

Der er blevet flere og flere overvintrende Sangsvaner de senere år, bl.a. på grund af de mange vintergrønne marker. Vinterbestanden tæller formentlig over 5000 fugle.

En optælling 11/1 gav i alt 1450 på **Tåsinge** (PVR) og 556 på **Langeland** syd for Rudkøbing (OHG), og af disse var 18,6% ungfugle. På Tåsinge stod der masser af Sangsvaner frem til marts, flest i området omkring Ny Gesinge og Søby. De største flokke på Langeland var 11/1 377 **Fårevejle Gods** (OHG) og 1/3 520 **Bogø/Havbølle** (NBJ).

Ellers var de bedste områder for arten følgende:

Hindsholm: 12/2 320 **Øksnehave** (HEA) og 27/2 i alt 608, heraf 260 **Øksnehave**, 230 **Bogensø** og 118 **Dalby Bugt** (SG).

Odense Fjord V: 3/2 343 **Gerskov** + 202 mark ved **Slambassinnet** (SG)

Nærá Strand-området: 11/1 295 **Nørreby**, 22/1 283 **Rorslev** (SG).

Vestfyn: 17/1 287 **Wedellsborg** (MMJ) og 3/2 i alt 534 **Wedellsborg/Føns/Udby** (FSH, EEE).

Forårets sidste 3 sås ved **Dalby Bugt** 24/4 (PER), mens efterårets første 2 trak S ved **Keldsnor** 27/9 (SØB). Kun en enkelt oversomrende: 18/5 + 25/7 1 AD **Søby Monnet** (FSH, EEE).

Fra andet halvår ikke så mange store tal, nævnes skal dog 19/12 750 **Tåsinge** (12,1% ungfugle), heraf 439 **Vårø** (PVR) og 21/12 278 **Bårdesø, Nordfyn** (KRM).

Sædgås *Anser fabalis*

Skovsædgås *Anser fabalis fabalis*

Et rigtigt godt Sædgåse-år. Der er i de seneste år blevet flere Sædgåse i den faste vinterflok på Vestfyn. Årets maxtal på 160 er største tal herfra siden 1988. Flokken sås hyppigst på **Føns Vang**, hvorfra månedsmaksima blev 27/1 149 (THH), 23-24/2 160 (LLC, FIE, 7/3 128 (JSA) og 26/12 80 (MMJ).

Fra den øvrige del af amtet er der en lang række observationer af småflokke på op til 20 fugle, men også mange større flokke sås: 11/1 47 **Humble** (OHG), 11/1 48 **Allesø** (OHS, HEA), 13/1 42 **Siø** (SØB), 14/1 36 Ø-R **Vigelsø** (MMJ, SG), 18/1 33 **Ny Gesinge** (PVR) og 2/3 92 **Fårevejle Gods** (OHG). Første halvårs mange fugle skal ses i sammenhæng med den ret kolde vinter, der betød et influx af fugle østfra. Noget tilsvarende skete i isvin-

teren 1995/96 – jan.-feb., hvor der dog i modsætning til i år var mange **Tundrasædgås** imellem.

Forårets sidste sås næsten to måneder efter den næstsidste: 7/5 1 **Søgård Mose** (THH). Første i efteråret 22/10 2 SØ **Sønderhjørne** (PDP). I efteråret i alt kun 59 fugle ud over flokken på Vestfyn med 30/12 32 **Keldsnor** (SØB) som klart største tal.

Tundrasædgås *Anser fabalis rossicus*

Blot to observationer i 2003: 11/1 1 med 7 **Skovsædgås Rath, Keldsnor** (OHG) og 23/12 1 **Vårø, Tåsinge** (EEE, FSH).

Kortnæbbet Gås *Anser brachyrhynchus*

Takket være et par store flokke i november blev det et flot år for denne "vestjyske" art med i alt ca. 92 fugle. Det foregående år, 2002, var nok det hidtil bedste med ca. 85 fugle. Her i amtet ses typisk enkeltindivider eller småflokke raste sammen med andre grå gæs. Kun undtagelsesvist ses større flokke.

Alle obs. nævnes: 1/1 3 **Monnet** (LBL), 5/1 **Flyvesandet** (SG, THH), 14/1 **Nørreby** (THH, BEC), 27/1-7/3 2 **Føns Vang m.m.** (THH m.fl.), 12/2 2 **Jersore** (HEA), 15/2 2 **Nordskov, Hidsholm** (NBJ), 2/3 1 **Fårevejle** (OHG), 12/3 2 **Monnet** (PVR), 15/3 5 **N Flødstrup** (RYT m.fl.), 18/3 1 **Hvidkilde Sø** (TMØ), 1+7/4 6 **Siø** (NBJ, OHG).

To efterårsobs.: 2/11 19 **V Fakkebjerg** (MMJ m.fl.), 7/11 47 **R Gulstav** (SØB) og 28/12 1 **Jersore** (PRA m.fl.).

Blisgås *Anser albifrons*

Fra artens faste vinterkvarter ved **Gyldenstens Enge/Jersore** blev månedsmaksima 27+31/1 90 (JEB), 11/2 80 (MMJ, SG, THH), 9/3 124 (JHJ) og forårets sidste her blev 30/3 12 (JEB). I efteråret sås var de første 25/10 28 (JEB), og max. blev 16/11 92 (JEB) og 29/12 101 (GJO).

I resten af amtet bød foråret på en del småflokke på op til 7 fugle samt tre større flokke på Langeland: 11/1 18 **Humble Rene** (OHG), 2/3 47 **Fårevejle Gods** (OHG) og 16/3 40 AD **Tryggelev Nor** (OHG, EEE), og sidstnævnte flok blev ca. halvdelen på stedet godt en måneds tid, og kom til at udgøre amtets sidste forårsobs.: 22/4 19 **Tryggelev Nor** (NRA).

En enkelt oversomrende 2K-fugl sås ved **Ølundgårds Inddæmning** 16/5 (JSA) og 4/6 (CLP, TSK).

De første i efteråret var 12/10 13 S **Knudshoved** (LGN), og de største tal udenfor Jersore-området blev 6/11 13 S **Monnet** (EEE), 8/11 16 **Keldsnor** (OHG) og 9/11 20 **Fårevejle Gods** (OHG), mens der herudover kun sås ganske få fugle.

Grågås *Anser anser*

Grågåsen har i de seneste år rykket overvintringsområdet mod nord, hvilket har resulteret i flere og flere vintergæs i det fynske. Få år tilbage var det ret

sjældent med større flokke af Grågås i første halvår, mens der i 2003 er indrapporteret flokke på 500-900 Grågæs fra en lang række lokaliteter. Maksimum fra disse var: 11/1 866 **Ristinge** (OHG), 26/1 532 **Ølundgård Inddæmning** (HEL), 4/2 505 **Noret, Scheelenborg** (JSA), 9/2 510 **Tryggelev Nor** (NRA), 16/2 550 **Dræby Fed** (AVL), 16/2 800 **Tybrind Vig** (MMJ), 21/2 750 **Jersore** (FSH), 24/2 528 **Hvidkilde Sø** (PVR), 24-25/2 500 **Stenstrup Lergrave** (BSN), 2/3 650 **Gulstav** (PVR), 2/3 858 **Siø** (OHG), 2/3 876 **Fårevejle Gods** (OHG), 3/3 804 **Holckenhavn Fjord** (SG) samt 10/3 500 **Vejlen, Tåsinge** (TMØ).

Fra juli var det igen tid til store gåseflokke. Maksimum fra de enkelte lokaliteter i efteråret blev: 13/7 590 **Ølundgård Inddæmning** (HEL), 31/7 589 **Maden, Helnæs** (PDS), 5/8 850 **Hvidkilde Sø** (NAN), 9/8 750 **Keldsnor** (RYT), 12/8 780 **Brændegård Sø** (NBJ), 25/8 2035 **Arreskov Sø** (EEH), 14/9 825 **Gyldensten** (JEB), 14/9 1390 **Fønsskov** (HEL), 9/11 1450 **Fårevejle Gods** (OHG) samt 9/12 925 **Tryggelev Nor** (OHG).

[Indisk Gås *Anser indicus*]

5 indere i 2003: 13/4 1 **Østeråsø, Knudshoved** (ELM), 30/4 1 **Gulstav Mose** (LBL) og sikkert samme 7/5 **Tryggelev Nor** (THH), 4/6 2 **Strynø Kalv** (JBE) og så huserede 1 ad. på Sydlangeland i efteråret: 30/8 **Storeholm** (THH), 31/8 **Keldsnor** (THH, OHG), 7/9 **Keldsnor/Dovns Klint** (mange), 11/9 **Tryggelev Nor** (OHG) og endelig trak den SV ved **Dovns Klint** 12/9 (EEE, EDA).

Canadagås *Branta canadensis*

De største tal fra første halvår blev 11/1 110 **Nevre, Ærø** (LOG), 14/1 153 **Nørreby** (THH, BEC) og 119 **Egense, Otterup** (MMJ) samt 26/1 131 **Ølundgård Inddæmning** (HEL). Flokke på 50-100 fugle (maksimum i parentes) sås endvidere ved **Fårevejle Gods** (2/3 59, OHG), **Siø** (13/1 90, SØB), **Søby, Tåsinge** (18/1 62, PVR), **Øksnehave, Hindsholm** (15/2 90, NBJ) og **Bøjden Nor** (15/2 75, BSN). To større trækter skal også nævnes: 23/1 70 **S Monnet** (MMJ m.fl.) og 5/2 88 **S Horseklint** (SG m.fl.).

De fleste fugle forsvandt i marts. 12/4 2 **N Hov Nordstrand** ((EEE, FSH, EDA) var eneste aprilobs., og herefter sås en efternøler ved **Løkkeby Enge** 5/5 (PER) og 7/5 (PDS) og måske samme ved **Keldsnor** 14/5 (HEA). Næste var 6/9 1 **Brændegård Sø** (EEE), mens den egentlige ankomst først fandt sted i november med 8/11 1 **Jersore** (THH) og 28/11 24 **Karlsmosen, Egeskov** (ESN) som de første. Det nåede kun at blive til få større flokke på denne side af nytår, flest 9/12 47 **Flyvesandet** (SG) og 19/12 105 **Vårø, Tåsinge** (PVR).

Hybrider: Grågås X Canadagås

Der er indrapporteret flere hybrider af Grågås x Canadagås fra Tåsinge. 20/1 sås et kuld på 9 sammen med forældrefuglene ved **Hellevej** (JSA) og 19-23/12

sås 7 blandt Canadagæssene ved **Vårø** (PVR, EEE). Se endvidere artikel i Havrevimpen 2004 nr. 1 side 47 af Aksel Hansen.

Bramgås *Branta leucopsis*

Flere end normalt, i alt ca. 50, sås rundt i amtet i januar og februar, flest 3/1 12 **Ristinge Hale** (LBR) og mange observatører rapporterede stationære flokke på op til 25 ved **Jersore** (11/2, MMJ m.fl.) og op til 10 ved **Ølundgård Inddæmning** (29/1, AAW).

Der blev set rigtig mange Bramgæs på forårstræk i 2003. Træk sås i perioden fra 23/3 (18 Ø **Svendborgsund**, EEE) til 25/5 (40 Ø **Thurø**, AB), og i alt blev det til 28.044 Bramgæs, efter at tallene er rensat for sandsynlige gengangere. I denne forbindelse skal der gives en stor ros til de mange observatører, der er omhyggelige med at angive tidspunkter og flok størrelser. Langt de fleste trækkende Bramgæs ses i den sydlige del af amtet, og de følger to primære trækruiter. Den ene går over Svendborgsund, Thurø og Hov Nordstrand, mens den anden rute går over den sydlige tredjedel af Langeland. I den nordlige del af amtet langt færre flokke, men i alt godt 2000 fugle blev det da til nord for Fåborg/Svendborg-området Flest trækkende sås ultimo april (3502), primo maj (4464) og medio maj (19258). De største dage:

14/5 4410, flest 1690 Ø/NØ **Fredmosen** (HEA), 1085 Ø **Vejlen** (SWI), 820 NØ **Gulstav** (SØB) og 550 **Fraugde** (FLB).

18/5 4505, flest 2230 Ø **Rantzausminde** (NAN), 1995 Ø **Thurø** (AB), 880 NØ **Snaremosen Sø** (FSH, EEE) og 500 NØ **Piledybet** (FSH).

20/5 6205, flest 5090 Ø **Thurø** (AB), 615 NØ **Gulstav** (SØB) og 500 Ø **Trunderup** (RYT).

Der sås stort set ikke rastende Bramgæs, efter at forårstrækket var kommet i gang. 5/4 10 **Ristinge Hale** (PVR) og 5/5 40 **Vigelsø** (ISB) var de eneste rastende flokke i april og maj.

10 fugle sås i sommermånederne, heraf 29/6 4 SØ **Oure** (BLR).

Første efterårsfugle var allerede 2/9 8 **Vigelsø** (EDA) og 6/9 var trækket godt i gang med 100 R **Gyldensten** (JEB) og 60 S **Vigelsø** (OBO). På Sydlangeland blev det til i alt 18.228 trækkende Bramgæs, og yderligere 1162 registreredes i den øvrige del af amtet. De største trækdage 14-17/10 viste, at observatører på Dovns Klint nogle gange kan blive snydt, idet gæssene krydser Langeland længere nordpå: 14/10 1640 **Humble** (SØB) og 222 **Dovns Klint** (ELM), 15/10 4590 **Humble** (SØB) og 2199 **Dovns Klint** (ELM, EEE), 16/10 2800 **Humble** (SØB), 17/10 4125 **Humble** (SØB) og 155 **Dovns Klint** (EEE, DMZ, LBL). Største "fynske" trækter var 19/10 645 SV **Thurø** (AB). I november og december fortsat af og til trækkende flokke og enkelte rastende, bl.a. 7/11 85, 24/11 48 og 30/12 48 **Keldsnor/Gulstav** (SØB, EEE) samt 29/11 150 **Hofmansgave** (AVL).

22/12 sås 130 indtrækkende Bramgæs ved **Påø** sammen med en mindre gås, som desværre ikke kunne bestemmes (EEE). Denne observation er fra

perioden 20-26/12, hvor den langtidsstationære Rødhalsede Gås, der rastede sammen med Bramgæs, blev set sidste gang ved Maribosøerne på Lolland.

Knortegås *Branta bernicla*

Mørkbuget Knortegås *Branta bernicla bernicla*

Første halvårs største rasttal (>100) blev 5/2 300 **Siø** (SØB), 16/2 120 **Ager-næs Flak** (NB), 29/3 115 og 16/5 127 **Monnet** (PVR), 17/4 180 **Skarø** (NAN) og 5/5 410 **Ristinge** (SØB).

På det "rigtige" forårstræk registreredes kun 7035 Knortegås i perioden 16/5-5/6, flest 25/5 2280 (1530 Ø **Thurø** (AB) og 750 S **Vesteregn** (FIE)) og 26/5 3090 (2200 **Vesteregn** (FIE) og 890 NØ **Gulstav** (SØB)).

Eneste oversommrende var 9/8 2 **Ristinge Hale** (ELM). Efterårstrækket startede blødt med 17/9 2 Ø **Horseklint** (MRP, KHL), men 21/9 kom der mere gang i den: 818 SV **Dovns Klint** (NRA, SØB) og 50 R **Lunkebugten** (MMJ, THH). Ved **Dovns Klint** blev totalen på 4785 fugle frem til 31/10, flest 15/10 1319 V (ELM, EEE), mens der kun sås få trækende i resten af amtet. Af rasttal >100 blev det til følgende: 2/10 150 **Storeholm** (OHG), 18/10 590 **Rudkøbing-Strynø** (NRA), 19/10 110 **Svendborgsund** (EEE), 12/11 110 **Næra Strand** (JEB), 24/11 155 **Fåborg Fjord** (PDP).

Lysbuget Knortegås *Branta bernicla hrota*

Denne på Fyn tidligere ret sjældne race er i de senere år begyndt at optræde fast på Nordfyn ved kysten mellem **Fogense** (vest for Bogense) og **Flyvesandet**. Udviklingen i antallet her i årets første måneder illustreres af flg. tal: 7/1 10 **Mågeøerne** (SG), 2/2 40 og 24/2 30 **Fogense** (JEB) samt 27/2 28, 2/3 30 og 25/3 2 **Mågeøerne** (JSA, DMZ). Eneste observation fra efteråret var 21/12 24 **Mågeøerne** (JEB).

I resten af amtet sås følgende: 15/1 4 plænen ved **Lillebæltsbroen** (MMJ), 24/1-5/2 2 AD **Fællesstrand** (THH m.fl.) og 26/5 2 trk. **Vesteregn** (FIE).

Nilgås *Alopochen aegyptiacus*

Hele 4 fund af i alt 7 fugle i 2003 er ny rekord: 24/1 3 **Arreskov Sø** (HKN), 5-8/4 2 **Løkkeby Enge** (HKN m.fl.), 8+13/4 1 **Karlsmosen, Egeskov** (ESN) og 10/9 1 juv. **Gyldenstens Enge** (JEB).

[Rustand *Tadorna ferruginea*]

En enkelt obs. af et nok ikke specielt spontant forekommende individ: 5/12 1 S **Vognsbjerg, Sydlangeland** (SØB).

Gravand *Tadorna tadorna*

Der var lidt lavvande i de store tal i 2003. Max. fra de kun fem lokaliteter med mere end 100 Gravænder var **Egensedybet** 18/2 150 (CJB) og 15/3 170 (BAN), **Lillestrand** 22/2 120 (KHL, MRP) og 15/3 131 (NB), **Storeholm**

24/2 160 (EEE) og 29/10 133 (OHG), **Næra Strand** 16/3 183 (BAN) samt **Ølundgård Inddæmning** 29/3 112 (BAN).

[Mandarinand *Aix galericulata*]

Arten træffes næsten udelukkende i **Odense A, Fruens Bøge**. Største observation 20/2 10 (AMC) Eneste observationer uden for Odense 4/1 og 8-10/2 1 han **Sellebjerg Sø** (KHL, MRP).

Pibeand *Anas penelope*

De største vinter/forårs rasttal fordeler sig som 4/1 575 **Stige Ø** (TSK), 4/1 750 **Urehoved** (LOG), 5/1 500 **Flyvesandet** (SG, THH), 7/1 700 **Urehoved** (LOG), 16/2 500 **Dræby Fed** (AVL), 14/3 580 **Kærby Fed/Geelså Enge** (SG). I juni måned er der observeret enkelte rastende fugle på **Langeland, Ærø, Tåsinge, Helnæs** og **Ølundgård**. Efterårstrækket begynder 9/9 735 SV **Dovnsklint** (MMJ), 11/9 1252 V **Dovnsklint** (HLL). Efterårets 3 største rasttal fordeler sig som 17/10 552 **Monnet** (PVR), 29/10 480 **Ristinge Hale/Storeholm** (OHG) og 19/12 551 **Monnet** (PVR).

Knarand *Anas strepera*

Tabellen viser de højeste månedlige rasttal på de største lokaliteter.

	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Tryggelev Nor	68	91				85	87	61	31	14
Ølundgård	32	29		25						
Tåsinge Vejle		16								
Vigelsø			10							
Søgård Mose			11							
Snaremos Sø				10	49					
Sundet							14	29		21
Brændegård Sø									14	

Artens hovedbastion i amtet er helt klart **Tryggelev Nor** inkl. **Salme Nor**.

Krikand *Anas crecca*

De to største træktal falder 10/10 321 N **Horseklint** (EDA) og 11/10 283 V **Horseklint** (KHL, MRP, SG) De højeste rasttal fordeler sig som:

	JAN	MAR	APR	AUG	SEP	OKT	NOV
Slambassinet	300						
Ølundgård		300					
Snaremos Sø			300				
Løkkeby Enge			282				
Husby Strand				461			

Brændegård Sø					550	775	500
Monnet						268	
Nakkebølle Inddæmning						370	
Tryggelev Nor/Salme Nor							490

Gråand *Anas platyrhynchos*

Arten er vidt udbredt i amtet, og antallet af fugle påvirkes meget af massive udsætninger af fugle til jagt. Her nævnes alle observationer på over 750 fugle: 11/1 1100 kysten ud for **Tåsinge Vejle** (PVR), 2/10 775 **Storeholm** (OHG), 3/12 1590 **Ristinge Hale/Storeholm** (OHG).

Spidsand *Anas acuta*

De største tal fordeler sig som: 24/2 140 **Storeholm** (EEE), 9/3 100 **Stokkeby Nor** (RYT, DOF Fyn tur), 21/9 190 **SV Dovnsklint** (SØB), 29/10 211 **Ristinge Hale/Storeholm** (OHG), 24/11 200 **Storeholm** (EEE), 3/12 310 **Ristinge Hale/Storeholm** (OHG) og 9/12 455 **Ristinge Hale/Storeholm** (OHG).

Atlingand *Anas querquedula*

Årets første observation var 16/3 1 **Nørreholm** (NAN). De største observationer fordeler sig som: 8/4 12 **Løkkeby Enge** (OHG), 19/5 10 **Ølund** (CLP), og 19/8 16 **Tryggelev Nor/Salme Nor** (OHG).

Skeand *Anas clypeata*

Alle de største rasttal, på nær et, stammer fra en og samme lokalitet. Forårets højeste: 18/4 188 **Brændegård Sø** (NAN). Sensommerens største tal for august: 19/8 104 **Tryggelev Nor/Salme Nor** (OHG), september: 25/9 500 **Brændegård Sø** (LBR), oktober: 9/10 820 **Brændegård Sø** (OHG) og november: 1/11 462 **Brændegård Sø** (KBL).

Rødhovedet And *Netta rufina*

Arten yngede i Fyns Amt i 2003. 1/7 1 ynglepar med 4 juv. **Fredmosen** (SØB). 9/5 1 **Lundmosen** (THH) var sandsynligvis hannen fra dette par, og både hannen og hunnen er senere observeret på flere lokaliteter på Langeland. 15/5 1 **Firtalsstrand** (AVL m.fl.) og 25/5 1 **Skovsøen, Odense** (HMH m.fl.) blev de eneste andre observationer uden for Langeland. Odensefuglen var en undsluppet fangenskabsfugl, som lod sig bese på få meters afstand.

Taffeland *Aythya ferina*

Største rasttal: 10/2 610 **Sellebjerg Sø** (MRP), 23/9 700 **Hvidkilde Sø** (AB), 24/11 1000 **Dovnsklint/Keldsnor** (EEE), 30/11 1485 **Keldsnor** (OHG) og 12/12 600 **Hvidkilde Sø** (EEE).

Troldand *Aythya fuligula*

Højeste månedlige rasttal for de største lokaliteter.

	JAN	FEB	MAR	NOV	DEC
Faaborg Fjord	8000	6000	5000		
Thurø Bund	6720	4250			
Hvidkilde Sø		7500	8000	6680	7200
Keldsnor				6350	5000
Tryggelev Nor				2625	3680

Der er rapporteret om ynglefund på 7 lokaliteter. De to største er 15/7 8 ynglepar **Sundet** (PDP) og 26/7 11 ynglepar **Tarup Grusgrave** (PRA).

Bjergand *Aythya marila*

Arten findes rastende i småflokke rundt omkring i amtet, men de største koncentrationer finder man suverænt i **Bøjden Nor** og **Faaborg Fjord**. De største månedlige rasttal er 29/1 8500 **Bøjden Nor** (THH, BEC), 24/2 5500 **Faaborg Fjord** (PDP) 12/3 og 15/3 2000 **Bøjden Nor** (FSH, AMC) og 30/12 1200 **Bøjden Nor** (PDP).

Ederfugl *Somateria mollissima*

Største trækobservation er 13/10 6000 V **Dovnsklint** (ELM). Største rasttal fordeler sig med 24/2 10000 **Storeholm** (EEE), 26/2 20000 **Langelandsbæltet, Spodsbjerg-Keldsnor** (SWI), 2/3 5000 **Helnæs Fyr** (FSH), 9/3 10000 **Marstal-Rudkøbing** (RYT, DOF Fyn tur), 16/3 9500 **Svendborg-Ærøskøbing** (NAN), 20/3 10000 **Tryggelev Nor** (SG), 5/4 6500 **Havet SØ for Ristinge Hale** (PVR) og 8/12 5000 **Keldsnor Fyr** (EEE).

Kongeederfugl *Somateria spectabilis*

Året gav 2 observationer af arten. 21/10 1 han **Dovnsklint** (NBJ) og 6/12 1 1K han **Horseklint** (THH m.fl.).

Havlit *Clangula hyemalis*

Arten raster om vinteren i ret store tal på havet omkring Fyn. Da den ofte er langt til havs, kan den let overses, og den kan være svær at tælle fra land. Største observation er 8/4 1670 **Dovnsklint - Keldsnor Fyr** (NRA).

Sortand *Melanitta nigra*

Største trækobservation 18/3 1670 **SØ Sønderhjørne** (PDP). De to største rasttal er 6/12 2500 **Horseklint** (THH, m.fl.) og 14/12 1500 **Horseklint** (MMJ, m.fl.).

Fløjsand *Melanitta fusca*

Største vinter- og forårsrasttal er 24/1 200 **Horseklint** (THH), 9/2 150 **Enebærodde** (TSK), 15/2 200 **Lillebælt ud for Helnæs Made** (PDS) og 16/3 150 **Svendborg-Ærøskøbing** (NAN). I august måned er der observeret enkelte fugle i **Storebælt** og ved **Sønderhjørne**. Efterårets to største observationer er 6/12 200 **Horseklint** (MSN, m.fl.) og 14/12 100 **Horseklint** (MMJ, SG, m.fl.).

Hvinand *Bucephala clangula*

De største rasttal fordelt over måneder og lokaliteter.

	JAN	FEB	MAR	NOV
Monnet	200	300		
Flyvesandet	200			
Ertekær Nor	410			
Wedellsborg		248		
Helnæs Bugt		350		
Fyns Hoved		200		205
Lindøterminalen			280	
Keldsnor			300	
Ristinge Hale/Storeholm				225

Lille Skallesluger *Mergellus albellus*

De største rasttal fordelt over måneder og lokaliteter.

	JAN	FEB	MAR	NOV	DEC
Faaborg Fjord	30	30	20		
Arreskov Sø			28		60
Brændegård Sø			40	22	38
Hvidkilde Sø	52				22
Sellebjerg Sø		19	31	16	
Nørresø			42		15

Toppet Skallesluger *Mergus serrator*

Findes udbredt langs kysterne i amtet. Kun 2 store rasttal: 24/2 2820 havet omkring **Monnet** (SG) og 9/3 2000 **Marstal-Rudkøbing** (RYT, DOF Fyn tur)

Stor Skallesluger *Mergus merganser*

De 3 største rasttal er 10/3 292 **Brændegård Sø** (EDA), 23/11 115 **Brændegård Sø** (BSN, GJØ) og 12/12 137 **Hvidkilde Sø** (EDA).

Amerikansk Skarveand *Oxyura jamaicensis*

18-22/6 1 hun **Tryggelev Nor** (OHG, m.fl.) blev årets første observation. Senere på sommeren 29/6-15/7 gæstede 1 han **Keldsnor** (OHG m.fl.). Årets sidste fugl blev 2/8 1 han skudt **Arreskov Sø** (EEH). Måske var det hannen der tidligere opholdt i Keldsnor?

Hvepsevåge *Pernis apivorus*

Årets første Hvepsevåge blev set 2/5 2 **Gulstav** (SØB), hvilket er en uge senere end 2002. Seks dage fra foråret med større træktaal: 5/5 17 **NØ Fakkebjerg** (SØB), 9/5 33 **NØ Gulstav** (SØB), 25/5 66 **NØ Gulstav** (SØB), 25/5 22 **NØ Fakkebjerg** (NBJ), 26/5 73 **NØ Gulstav** (SØB) 3/6 14 **NØ Gulstav** (SØB) I løbet af sommeren få meldinger flest fra søområdet 10/6 2 **R Brændegård Sø** (NBJ, EDA), 29/6 1 **FU Brændegård Sø** (GJØ), 3/7 2 **Arreskov Sø** (EEE, RYT), 9/7 2 **Brændegård Sø** (THH, BEC), 29/7 1 **NØ Brændegård Sø** (EDA).

De største efterårstræktaal 29/8 32 **SV Gulstav** (SØB), 29/8 59 **S Klise Nor** (THH), 30/8 189 **T Gulstav** (SØB). Derudover kun dage med under 12 trækende fugle på Sydlangeland
Årets sidste Hvepsevåger i amtet blev 28/9 3 **V Knudshoved** (PRA, EDR).

Sort Glente *Milvus migrans*

Første observation af Sort Glente i amtet blev 16/4 1 **R Eged, Gulstav** (NRA).

I perioden fra den 17/4 1 **R Bruns Banke** (ELM) til den 29/4 1 **NV Gulstav** (LBL) minimum 1 på Sydlangeland. Hertil kom 30/4 1 **R Vågebakken** (FLB, GJØ).

Sommerobservationerne blev 6/6 4 **TI Gulstav Mose** (SØB), 6/7 1 **R Gulstav** (SØB), 22/7 1 **S Båge** (CJB), 25/7 1 **OF Brobyværk** (PEB).

Efterår: 7/8 2 **SV Sydlangeland** (SØB), 12/8 1 **TF Fakkebjerg** (FLB, SØB). 30/ 9 1 **S Tryggelev Nor** (RSJ). Sidste fugl blev 4/10 1 **T Gulstav** (SØB).

Rød Glente *Milvus milvus*

Arten kunne træffes i Fyns Amt hele året.

Den første Glente blev set: 24/2 1 **NØ Hov Nordstrand** (EDA) og den sidste 1/11 1 **Espe** (GJØ).

På forårstræk blev der set 48 fugle frem til ultimo maj. Dagsmaksimum 24/4 4 **S Fyns Hoved** (KHL).

Der er rapporteret juliobs af Rød Glente i Søområdet ved Korinth samt ved Espe. Finn Eriksen oplyser at 1 par fik 2 unger på vingerne fra en rede på Sydbyn.

Langeland i september og oktober har de største træktaal for arten med: 30/9 17 **SV Dovnsklint** (MMJ m.fl.), 1/10 44 **Gulstav** (RSJ m.fl.), 2/10 12 **T Dovnsklint** (FLB m.fl.), 4/10 6 **S Gulstav** (SØB), 5/10 6 **SV Dovnsklint** (SØB), 5/10 11 **SV Dovnsklint** (SØB).

Fra **Faaborg-Horne land** har PDP rapporteret 17 for hele året.

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Igen i år kommer naturligt nok de fleste havørnemeldinger fra søområdet ved Korinth, hvor 2 gamle og 2 unge fugle er meldt. Op til 7 havørne har opholdt sig ved søområdet i september og oktober. Derudover er der set følgende Havørne:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Husby Strand	1				1							
Egense, Ott.	1											
Tåsinge	3	1	1		1		1			2	1	
Hindsholm			1									
Langeland			1	3	2	1		2	5	3	2	1
Jersore							1					
Horne Land										1		
Æbelø	1	1										
Odense Fjord		1		1	1	1			1	1		

Rørhøg *Circus aeruginosus*

Årets første fugl blev 3/3 1 hun **Gulstav** (SØB). Forårstrækket (ud over enkelte fugle) 7/4 3 **Arreskov Sø** (EEH), 12/4 10 N **Hov Nordstrand** (EDA m.fl.), 13/4 3 **Hov Nordstrand** (EDA), 14/4 3 **Hov Fyr** (SG m.fl.), 14/4 9 R **Henningsen Nor** (FSH m.fl.), 18/4 5 **Fredsmosen** (ELM), 22/4 4 **Mårhøj** (THH m.fl.), 23/4 19 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.), 23/4 4 **Sønderhjørne** (PDP), 29/4 6 **Gulstav** (LBL), 29/4 3 **Tryggelev** (PRA), 25/5 6 N **Fakkebjerg** (NBJ, LIS). Efterårstrækket er indrapporteret med: 7/8 7 **Fakkebjerg** (EEE m.fl.), 5/8 27 R **Fakkebjerg** (SØB), 7/8 6 **Gulstav** (SØB), 8/8 8 R **Fakkebjerg** (FLB, SØB), 24/8 11 TI **Østerhuse** (JHJ), 26/8 6 T **Kelds Nor** (OHG), 26/8 5 R **Bågård** (PVT), 28/8 9 S **Gulstav** (SØB), 29/8 9 SV **Gulstav** (SØB), 11/9 5 SV **Dovns** (OHG), 12/9 4 S **Dovns** (EEE, EDA), 17/9 7 T **Dovns** (THH), 21/9 8 T **Gulstav** (SØB), 27/9 5 S **Dovns** (OHG). Sidste obs 26/10 2 R 1K **Tryggelev Nor** (OHG).

Årstotalen fra **Sønderhjørne** blev på 11 (PDP)

Blå Kærhøg *Circus cyaneus*

I løbet af vinteren er der rapporteret enlige fugle fra ca. 60 lokaliteter i amtet. Fra følgende lokaliteter er rapporteret flere fugle: 12/1 5 **Ærø** (LOG), 27/1 3 **Helnæs** (THH), 20/3 5 **Nakkebølle Inddæmning** (BSN, GJØ), 21/3 4 **Nakkebølle Inddæmning** (PRA).

Forårstrækket er rapporteret med ca. 39 trækkende fugle. Af dem med mere end 2 fugle nævnes: 13/4 3 **Hov Fyr** (SG m.fl.), 21/4 4 **Hov Nordstrand** (RYT), 22/4 4 **Gulstav** (SØB), 23/4 11 **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.).

Efterårstrækket på **Sydlangeland** blev på sammenlagt 34 fugle og **Sønderhjørne** 11 fugle (PDP).

I slutningen af året er der rastende fugle med mere end 1 fugl pr. lokalitet på følgende steder: 6/11 2 **Slambassinet** (TSK), 11/11 2 **Nakkebølle Inddæmning** (FIE, GJØ), 9/12 2 **Nakkebølle Inddæmning** (NBJ), 12/12 2 **Nakkebølle Inddæmning** (EDA), 22/12 4 **Nakkebølle Inddæmning** (EDA), 26/12 2 **Gyldenstens Enge** (JEB), 30/12 2 **Nakkebølle Inddæmning** (EEE m.fl.)

Steppehøg *Circus macrourus*

To Steppehøge set dette år: En fra foråret: 25/5 1 2K N **Fredsmosen** (NBJ, LIS) og en fra efteråret: 21/9 1 1K R **Fakkemose** (SØB m.fl.). Forårsfuglen blev set nordtrækkende fra **Fakkebjerg** 20 min. tidligere (THH, SG), men kunne her kun bestemmes til 2K Heppehøg (Hede- eller Steppehøg). Den er godkendt af SU Efterårsfuglen vil blive tilsendt SU.

Hedehøg *Circus pygargus*

Det blev til seks forårstrækkfugle: 26/4 1 AD han NØ **Lunkebugten** (SØB), 8/5 1 AD hun N **Hov** (THH), 10/5 1 AD hun SØ **Gulstav** (EEE m.fl.), 12/5 1 OF **Fredsmosen** (RSJ), 26/5 1 AD han NØ **Gulstav** (SØB), 2/6 1 han T **Ørbæk** (LBL).

Efteråret gav 4 fugle den 30/7 1 han R **Gulstav** (SØB), 12/8 1 AD han T **Fakkebjerg** (FLB, SØB), 12/8 1 han NV **Nakkebølle Inddæmning** (NBJ), 16/8 1 AD hun SV **Gulstav** (SG).

Duehøg *Accipiter gentilis*

Finn Eriksen oplyser, at der i et område på 1309 km² i år var der 23 par. Af disse fik 14 par unger på vingerne. Der rapporteret fugle fra ca. 34 forskellige lokaliteter, flest fra søerne på Sydfyn. Flere end 1 fugl set på følgende lokaliteter: 1/1 2 OF **Mullerup** (TMØ), 12/3 2 OF **Brændegård Sø** (LBR) 2 fugle set gennem hele året ved **Brændegård Sø**, 17/4 2 OF **Drejø** (NAN), 23/4 2 NØ **Jøvet** (DMZ), 12/9 2 S **Sydlangeland** (EDP, Eva), 30/9 2 R **Skovparken** (ESM).

Spurvehøg *Accipiter nisus*

Forårstrækket startede først i slutningen af marts: 19/3 3 N **Horseklint** (MRP), Forårstræktal over 10 nævnes: 12/4 58 N **Hov Nordstrand** (EEE m.fl.), 13/4 15 N **Horseklint** (EEE m.fl.), 13/4 12 **Hov Fyr** (SG, THH, MSN), 15/4 17 **Enebærødde** (THH, BEC), 17/4 15 N **Hov Fyr** (EDA), 21/4 24 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.) – 63 **Horseklint** (SOP, KUC), 22/4 17 T **Mårhøj** (THH m fl), 23/4 132 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.).

TRÆK	APR	MAJ
Horseklint	119	9
Hov	299	6

Efterårstrækket blev indledt med 29/8 12 SV **Gulstav** (SØB). Efterårstotalen fra **Sydlangeland** blev 1346, hvilket er relativt lavt. Dage med over 50 trækende fugle: 12/9 83 S **Dovnsklint** (EEE, EDA), 21/9 92 **Dovnsklint** (NRA), 21/9 60 SV **Dovnsklint** (SØB), 22/9 204 **Dovnsklint** (EEE, Jørgen Bau Mortensen), 24/9 57 **Dovnsklint** (HTH), 26/9 83 **Dovnsklint** (OHG), 27/9 124 **Dovnsklint** (OHG), 4/10 54 **Dovnsklint** (OHG m.fl.), 12/10 69 V **Ristinge Klint** (OHG).

Efterårstotalen fra **Sønderhjørne** blev på 268. (PDP)

	AUG	SEP	OKT
Dovnsklint	56	1036	254
Sønderhjørne	-	120	81
Ristinge Klint	-	33	92

Musvåge *Buteo buteo*

I hele vinterperioden er der lokaliteter, der kan melde om flere fugle: 9/1 6 **Langesøskoven** (RSJ), 26/1 11 **Brændegård** (EEE m.fl.), 9/2 6 **Tryggelev Nor** (NRA), 20/2 9 NØ **Juelsbergskoven** (ESM), 20/2 9 R **Kragelund Kanal** (MMJ).

Forårstrækket kom i gang den 24/2 17 **Hov Nordstrand** (EDA).

Forårstrækkets største træketal er: 13/3 45 NØ **Knudshoved** (PRA, ESM), 13/3 24 NØ **Slipshavn** (ESM), 14/3 60 NØ **Sønderhjørne** (PDP), 14/3 54 NØ **Måle Bakke** (EEE, RYT), 15/3 42 N **Hov Nordstrand** (EDA), 15/3 135 NØ **Fyns Hoved** (TSK), 16/3 28 N **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.), 16/3 33 NØ **Stige Ø** (TSK), 18/3 506 T **Mårhøj** (TSK, THH), 23/3 34 NØ **Sønderhjørne** (PDP), 24/3 30 T **Mårhøj** (THH), 25/3 10 TF **Horseklint** (RYT), 12/4 16 **Hov Nordstrand** (EEE m.fl.), 16/4 39 S **Vågebakken** (MLN, RNI), 18/4 15 NØ **Sønderhjørne** (PDP), 23/4 12 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.), 23/4 25 NØ **Vågebakken** (SG), 24/4 16 NØ **Bøjden Nor** (DMZ), 30/4 46 SV **Fynshoved** (SG), 4/5 13 TF **Vågebakken** (RYT m.fl.), 10/5 17 S **Ørnhøj** (RYT m.fl.).

Efterårstotaler: 21/9 150 T **Fakkemose** (SØB), 22/9 123 S **Dovnsklint** (EEE), 16/9 250 SV **Sønderhjørne** (PDP), 28/9 610 SV **Horne land** (PDP), 28/9 720 **TI Knudshoved** (PRA, EDR), 30/9 811 SV **Horne land** (PDP) – 600 SV **Dyreborg** (Dorthe Poulsen) – 281 SV **Skovparken** (ESM) – 1310 SV **Lindelse** (SØB) – 474 SV **Tryggelev** (SØB), 1/10 440 **Horne Land** (PDP) – 234 **Nyborg** (ESM) – 182 **Sallinge** (BSN) – 514 **Sydlangeland** (OHG), 2/10 700 T **Dovnsklint** (FLB) – 201 V **Ristinge Klint** (OHG), 4/10 148 S **Gulstav** (SØB), 8/10 238 **Brændegård** (FIE), 12/10 **Horne Land** (PDP) – 382 **Knudshoved** (LGN) – 150 SV **Thurø** (AB) – 2153 **Ristinge Klint** (OHG), 13/10 970 SV **Horne Land** (PDP) – 1395 **TI Knudshoved** (LGN), 14/10 203 SV **Horne Land** (PDP). Sidste træketal: 26/10 13 SV **Sønderhjørne** (PDP).

Efterårstotalen fra **Sønderhjørne** blev på 4250. (PDP)

Fjeldvåge *Buteo lagopus*

Der er meldt rastende fugle gennem såvel vinter som forår:

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ
Rasttal – totalt i amtet	23	22	17	15	1

Flere end 2 fugle: 1/1 3 **Helnæs** (TSH), 1/2 5 **Helnæs** (AMC), 23/2 3 **Monnet** (RSJ, DMZ), 23/2 3 **Flægen** (LLC), 16/3 4 NØ **Stige Ø** (TSK). Nogle få på forårstræk: 23/4 4 **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.), 5/5 1 T **Vågebakken** (SG).

	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Rasttal – totalt i amtet	1	5	17	14	12

På efterårstrækket blev der rapporteret: 28/9 2 **TI Knudshoved** (PRA, EDR), 30/9 8 V **Tryggelev By** (SØB), 13/10 4 SV **Horne Land** (PDP m.fl.), 13/10 5 **TI Knudshoved** (LGN),

Årstotal fra **Sønderhjørne**: 6. (PDP)

Lille Skrigeørn* *Aquila pomarina*

En observation: 25/7 1 Ø **Dyreborg** (Dorthe/ Sabine Poulsen). Fundet er under behandling i SU.

Kongeørn *Aquila chrysaetos*

Der registreret tre: 22/03 1 2K Ø **Enebærødde** (BAN), 13/10 1 1K **TI Knudshoved** (LGN, Jesper Broesby), 3/12 1 juv. R **Tranekær** (Gunnar Pedersen).

Fiskeørn *Pandion haliaetus*

Årets første **Fiskeørn** 19/3 1 NØ **Svendborg** (NRA):

	MAR	APR	MAJ	JUNI	JULI
Antal i alt	2	81	7	10	2

De største forårstræketal: 12/4 13 T **Hov Nordstrand** (EEE, FSH, EDA), 20/4 4 **TI Vesteregn** (NRA), 23/4 6 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.).

Efterårstrækket:

	AUG	SEP	OKT
Antal i alt	30	53	5

De største efterårstræketal: 24/8 3 **TI Østerhuse** (JHJ), 7/9 8 **Dovns** (FLB + DOF tur). Sidste fiskeørn: 19/10 2 **Hvidkilde** (NRA).

Årstotalen fra **Sønderhjørne** blev på 5 (PDP)

Tårnfalk *Falco tinnunculus*

Fra forårstrækket er der følgende nævneværdige tal: 21/4 4 T **Horseklint** (SOP, KUC), 23/4 8 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.).

Bedste dage på efterårstrækket: 28/8 4 S **Gulstav** (SØB), 11/9 3 SV **Sydlangeland** (OHG), 15/9 4 S **Fakkebjerg** (THH), 17/9 16 T **Dovnsklint** (THH), 17/9 4 TI **Knudshoved** (PRA), 18/9 8 **Kelds Nor** (OHG, NRA), 21/9 51 **Sydlangeland** (SØB), 22/9 11 S **Gulstav** (SØB), 24/9 7 SV **Dovnsklint** (HTH), 26/9 5 SV **Dovnsklint** (OHG), 1/10 14 **Sydlangeland** (OHG), 4/10 4 SV **Gulstav** (SØB), 12/10 7 TI **Knudshoved** (TGN).

Aftenfalk *Falco vespertinus*

Forårsfugle: 2/5 1 N **Gulstav** (SØB), 8/5 1 NØ **Rudkøbing** (OHG), 25/5 1 hun N **Fakkebjerg** (SG, THH), 3/6 1 2K han S **Fakkebjerg** (THH), 4/6 og 6/6 1 AD hun R **Fredmosen** (FIE og THH), 7/6 -8/6 1 AD M **Piledybet** (HMØ), 9/6 1 AD han **Brunshuse** (RYT), 14/6 1 AD han R **Brændegård Sø** (FLB m.fl.)
Kun en observation fra efteråret: 7/9 1 1K R **Kelds Nor** (EEE m.fl.).

Dværgfalk *Falco columbarius*

Den første forårsfugl blev 20/3 1 han NV **Husby Strand** (MMJ).

Der blev set 36 fugle på forårstræk, flest 23/4 NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.) og 3/5 3 T **Horseklint** (THH, MSN).

På **Sydlangeland** startede efterårstrækket med: 18/8 1 S **Kelds Nor** (EEE, RYT). Flest fugle 17/9 4 T **Dovnsklint** (THH), 21/9 17 S **Dovnsklint** (SØB m.fl.), 21/9 12 S **Gulstav** (SØB), 21/9 16 S **Fakkemose** (SØB), 22/9 9 S **Dovnsklint** (SØB), 26/9 7 SV **Dovnsklint** (OHG), 26/9 3 SV **Sønderhjørne** (PDP), 27/9 4 SV **Dovnsklint** (OHG), 4/10 4 T **Dovnsklint** (OHG m.fl.), 11/10 4 S **Horseklint** (MRP, KHL). Årets sidste obs 12/12 1 R **Monnet** (EDA).

I alt blev det til 9 fugle fra **Sønderhjørne** (PDP)

Lærkefalk *Falco subbuteo*

Forårets første fugl sås: 23/4 1 AD R **Gulstav Mose** (SØB). Der er i alt set 25 fugle i løbet af foråret. Flest fugle 25/5 5 **Fredmosen** (EEE, EDA) og 8/6 3 **Gulstav** (FIE).

Sommerobs: 1/7 1 R **Fredmosen** (SØB), 13/7 1 2K FU **Tarup Vandmølle** (PRA)

Første fugl på efterårstrækket: 3/8 1 R **Helnæs Made** (AVL). I løbet af efteråret er der set 39 forskellige fugle. De bedste trækdage: 20/9 3 SØ **Tryggelev Nor** (SØB), 21/9 3 S **Dovnsklint** (NRA), 5/10 4 **Gulstav** (SØB). Ud over Sydlangeland har **Sundet, Faaborg** haft to fugle fra d. 28/8 – 11/9. Sidste fugl trak d. 9/10 1 SV **Svanninge Bakker** (PDP).

Årstotal fra **Sønderhjørne**: 7. (PDP)

Storfalk sp. *Falco sp.*

7/1 1 R **Mågeøerne** (JEB) og samme 9/1 1 R **Æbelø Holm** (JEB), 16/10 1 SV **Humble Skole** (SØB).

Vandrefalk *Falco peregrinus*

I vinter- og forårsmånederne blev der set Vandrefalk på min 31 forskellige lokaliteter i amtet, herunder den traditionelle fugl ved **Langelandsbroen** for 5. vinter i træk. Flest fugle er set ved Odense Fjord og Langelandsbroen/Siø/Monnet, men arten kan træffes mange steder i amtet i vintermånederne, f.eks.: 24/2 2 **Stige Ø** (THH). Følgende forårstræktal med mere end 1 fugl: 21/4 2 T **Horseklint** (SOP, KUC), 23/4 3 **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.). Sidste forårsfugl 22/6 1 SV **Horseklint** (EDA m.fl.).

Efterårstallene: Første fugl 18/8 1 **Fakkebjerg** (EEE, RYT). Der er nævnt træk af mere end 1: 21/9 3 S **Dovnsklint** (NRA), 27/9 2 V AD M **Dovnsklint** (OHG), 3/10 2 SV **Sønderhjørne** (PDP), 12/10 2 V **Ristinge Klint** (OHG).

I årets sidste måneder var der igen fugle på 11 lokaliteter: 2/11 1 **Langelandsbroen** (NBJ, LIS), 2/11 1 **Husby Strand** (MSN, THH), 6/11 1 **Odense Fjord** (TSK), 30/11 1 AD **Enebærødde** (THH), 16/12 1 R **JUV Søgaard Sø** (SØB), 30/12 1 **Lyø** (RBZ), 30/12 1 FU **Fyns hoved** (ELM).

Fra **Sønderhjørne** trak i alt 6 fugle (PDP).

Agerhøne *Perdix perdix*

Odense-området havde i år de største flokke: 29/1 15 **Slambassinnet, Strandager** (DMZ), 1/2 17 **Ølund** (TSK) og 14/12 16 **Hestehaven** (AMC).

Vagtel *Coturnix coturnix*

Efter rekordåret 2002 blev det til en halvering af lokaliteter med syngende fugle i 2003. Alligevel er det det næstbedste år nogensinde, både mht. antallet af lokaliteter og sy fugle, i alt 15. Fyns første aprilfund blev også en realitet: 30/4 1 sy **Sollerup** (LBR m. fl.). Obs på mere end 1 fugl: 7-30/5 2 sy **Tarup** (3. år) (PRA, Holger Henriksen), 10/7 2 sy **Ullerup, Søndersø** (OHS,HEA) og 23/7 3 sy **Jersore**.

Vandrikse *Rallus aquaticus*

Der er mange indberetninger fra hele året. Flest 17/4 5 **Fredmosen** (SG,MSN), 8/8 5 **Løkkeby Enge** (EEE,HKN,RYT,PER) og 26/8 10 **Tryggelev Nor** (NBJ,LIS,LBR,EDA). Der blev ses juv. både ved **Nakkebølle Inddæmning** (NBJ), **Sundet Fåborg** (PDP) og **Bøjden Nor**, her 7 fugle (LBR).

Plettet Rørvagtel *Porzana porzana*

Med 6 fugle det bedste år nogensinde: 18-22/4 1 **Fyns Hoved** (NBJ,LIS m.fl.), fuglen fouragerede frit fremme og blev noget af et tilløbsstykke, 26-29/5

1 **Rosilde, Nyborg** (ESM,EDR m.fl.), 18/6 2 (23 + 27/8 1) **Tryggelev Nor** (OHG m.fl.), 1 **Nørreballe Nor** (SG,MMJ) og 10-12/9 1 **Søgård Pyt** (SØB).

Engsnarre *Crex crex*

Selv om 2003 ikke når sidste års højder, blev året alligevel ganske pænt for arten, især på Sydlangeland: 16-28/5 2 sy **Nørreballe Nor** (THH m. fl.), 26/5 1 sy **Gulstav** (FIE), 10/6-23/7 1 sy **Skovsgård Mølle** (SØB m. fl.), 10-22/6 1 sy **Tarup, Østfyn** (PRA m.fl.), 23/6-1/7 1 sy **Kværndrup** (Inger og Hans Nielsen) og 25/8 1 set **Søndenbro, Sydlangeland** (SØB).

Grønbenet Rørhøne *Gallinula chloropus*

Årets største forsamlinger blev: 2/3 26 **Stavidsåen** (BJU), 23/8 30 **Sundet, Faaborg** (PDP), 27/8 20 **Tryggelev Nor** (LBL) og 18/10 23 **Stige Ø, Audløbet** (AMC).

Blishøne *Fulica fulica*

Årets topscorerer for denne høne blev: 17/8 2735 **Arreskov Sø** (EEH), 20/9 3070 **Monnet** (AB), 30/9 4100 **Kertinge Nor** (MRP), 24/11 5000 **Faaborg Fjord** (PDP).

Trane *Grus grus*

Tranesæsonen var noget langstrakt i 2003. Allerede 23/2 kom den første melding: 1 **Stensgård, Nordlangeland** (Trine Rasmussen). En fugl holdt til på **Sydlangeland** 11/5-12/6, udover dette spredte 1, 2 eller 3 fugle. En enkelt større flok var 22/3 12 OF **Slambassin** (CJB).

Efteråret startede med 17/8 3 R **Nevre, Ærøskøbing** (Kim Bang Jensen). Største flokke blev her: 17/11 30 S **Åløkkeskoven, Odense** (HMØ) og måske samme lettere forvirrede flok 30/11 30 NØ **Neversvej, Nårup** (HHJ, Niels Abildtrup).

Strandskade *Haematopus ostralegus*

De største rastende flokke ved udvalgte lokaliteter blev: 22/2 170 **Ebbevejen til Æbelø, Jersore** (RYT, EDA, BSN, FSH), 27/2 130 **Mågeøerne, Bogense** (JSA), 10/3 240 **Flyvesandet** (THH). Efterårets bedste træktal var yderst beskedne: 28/7 22 SV **Slambassin** (SG) og 18/8 28 V **Dovns Klint** (EEE, RYT). Yngletallet på **Monnet** faldt til 37 par fra 56 året før (PVR).

Klyde *Recurvirostra avocetta*

Ankomst 12/3 1 **Bøjden Nor** (LBR) er normalt, ligesom årets sidste 18/10 2 samme sted (EEE). Største flokke blev ikke voldsomt imponerende: 15/4 70 **Firtalsstrand, Odense Fjord** (AVL), 26/6 60 **Slambassin** (KEJ).

Braksvale sp.* *Glareola sp.*

5/9 1 N **Monnet** (FIE). Selv om den er ubestemt skal en braksvale indsendes til SU.

Lille Præstekrave *Charadrius dubius*

Første fugl blev: 23/3 1 **Brændegård Sø** (GJØ). Herefter vil et skema med månedsmax/lok redegøre for, hvad der siden hændte:

	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP
Enebærodde						1	
Firtalsstrand		2	4	2	3	2	
Ølundgård		1	4	1	1		
Stige Ø				1			
Vigelsø					3		
Slambassin		1	2	4	9	13	
Bispeeng				1			
Flødstrup				1			
Ibjergskoven		2					
Neverkær		2					
Tarup-Davinde		2	1		1		
Sandholt		13		1	3		
Husby Strand			4	2	2	2	
Espe				1			
Karlsrose	2	2	3	2			
Horne Mølleå	1						
Brændegård Sø		4	1	2	5	1	
Arreskov Sø	2	2	2	4	1	2	
Sundet Fåborg					4		
Nakkebølle Ind.					5	4	2
Ø. Skerninge			3				
Egsmade, Svbg					2		
Bøjden Nor					2	9	
Helnæs Made					1	1	
Vejlen, Tåsinge			1		2	2	
Monnet							
Løkkeby Enge					5	5	1
Snarerose		2					
Tryggelev Nor		2	1	3		12	
Keldsnor					2	9	8

27/9 1 V **Horseklint** (MRP) blev årets sidste.

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

Første obs.: 2/2 1 **Slipshavn** (ESM,EDR). Samme sted blev i øvrigt en af topscorerne i foråret: 8/3 31 (EDR,ESM) sammen med 14/3 34 **Kærby Fed** (SG). I efteråret sås flest: 2/8 64 **Store Egholm** (PVR), 16/8 227 **Slambassin** (TSK), hvilket er rekord i amtet! og 18/8 64 **Keldsnor** (EEE,RYT). Et enkelt træktal kan nævnes: 29/8 19 SV **Dovns Klint** (THH). Sidste obs.: 29/11 1 **Fællesstrand, Fynshoved** (MRP,KHL).

Hjejle *Pluvialis apricaria*

De største flokke sås 23/4 2500 **Vestermose, Bågå** (LBL), 2/10 2200 **Storeholm** (OHG), 4-5/10 4500 **Enghave, Føns** (HEA,AVL) og 23/11 3000 **Flyvesandet** (AMC).

Strandhjejle *Pluvialis squatarola*

Der blev registreret Strandhjejler i amtet alle måneder om end få. Fra forårs-trækket var der nogle få større observationer: 7/5 18 **Flyvesandet** (RSJ) og 13/5 12 **Drejet, Enebærødde** (JHJ). I efteråret sås ikke nævneværdige flokke før 8/11 59 **Flyvesandet** (BEC,THH).

Vibe *Vanellus vanellus*

Vi skulle hen til sidst i marts, før de første større rasttal indfandt sig: 22/3 450 **Stige Ø** (TSK) og 26/3 300 **Karlsrose** (KJC). I efteråret sås flest 8/7 500 **Gråsten Nor, Ærø** (Lars Briggs), 2/10 700 **Gyldensteen** (JEB), 9/10 1500 **Enghave, Føns** (MMJ) og 9/10 1300 **Brændegård Sø** (OHG).

Islandsk Ryle *Calidris canutus*

Det blev et godt år for Islandsk Ryle i Fyns Amt, så godt at der ofres et skema med månedsmax/lokalitet for rastende fugle:

	JAN	FEB	MAR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Mågeøerne					1					15	
Jersore							7				
Bogense Marina			20								
Flyvesandet	16	1							1	2	
Egensedybet			8		20	18	14				
Ølund						10					
Slambassin					1	5	10				
Vigelsø						6					
Fællesstrand	53	45	24				4	6	3	17	50
Østerø								60			
Slipshavn					1						
Husby Strand							6	35			

Halen, Helnæs							10				
Aledybet, Helnæs							1				
Bøjden Nor							4	24	14	6	
Lyø							13	10			
Vejlen, Tåsinge								74	12		
Søby Monnet								6	6		
Monnet				18	8			3			
Løkkeby Enge								2			
Store Egholm								7			
Storeholm							50	36		12	
Tryggelev Nor								6	4		
Keldsnor							1	1	46	1	2

Desuden skal nævnes et enkelt træktal: 5/6 200 Ø **Tryggelev Nor** (FIE). Observationen falder sammen med kulminationen af forårstrækket for denne art.

Sandløber *Calidris alba*

Et skema viser månedsmax./lok:

	FEB	MAR	MAJ	JUL	AUG	SEP
Flyvesandet					4	
Slambassin					2	
Horseklint					1	2
Halen, Helnæs						1
Bøjden Nor					2	
Lyø				1		
Barager Næbbe	8	2				
Ristinge Hale					3	
Keldsnor			1	1	8	

Dværgryle *Calidris minuta*

Forårsobs: 6/5 1 **Husby Strand** (MMJ), 16/5 3 samme sted (JHJ) og 16/5 1 **Monnet** (PVR).
Maxtallene fra efteråret blev: 12/8 9 **Slambassin** (BEC,MRP), 31/8 6 **Keldsnor** (EEE), 11/9 8 **Tryggelev Nor** (OHG) og 16/9 7 **Maden Helnæs** (NBJ). Året sluttede, hvor det startede (altså begrænset til Dværgryle-regi): 9/10 1 R **Husby Strand** (OHG).

Temminksryle *Calidris temmincki*

Husby Strand var også først med den anden småryle: 1/5 1 (THH). Året før blev der sat amtsrekord 19/5-2003 53 **Slambassin** (SG). Den fik ikke lov til at stå længe, idet der 15/5 stod 56 **Firtalsstrand** (MSN). Andre lokaliteter nå-

ede slet ikke de højder, næstbedst: 16/5 9 **Husby Strand** (JHJ). Årets sene-
ste blev: 14/9 1 **Slambassinnet** (PAJ,KEB).

Krumnæbbet Ryle *Calidris ferruginea*

Igen i år var der forårsobs: 9/5 1 **Firtalsstrand** (SG). Det er kun 4. majfund i
amtet. Bortset fra denne opmuntring var det sløjt med forekomsten. De høje-
ste tal fra efteråret blev således: 18/8 26 **Slambassinnet, Strandager** (SG)
og 24/8 23 **Keldsnor** (NRA). Sidste fugl: 9/10 1 1K **Husby Strand** (OHG).

Sortgrå Ryle *Calidris maritima*

Alle obs. nævnes: 7/1 1 **Urehoved, Ærø** (LOG), 9/1-5/2 1 **Horseklint** (SG m.
fl.), 9-11/1 op til 5 **Knudshoved** (PRA, Keld Christensen m. fl.), 9/10 1 V **Fly-
vesandet** (MMJ), 11/10-23/11 1 **Horseklint** (MRP, KHL m. fl.), 12/10 1 1K
Keldsnor (JSA) og 20/12 2 (1 med ring) **Knudshoved** (NB, LIS).

Almindelig Ryle *Calidris alpina*

Månedsmax. fra lokaliteter med over 600 fugle, som plejer at være indekset
her, går ikke. Vi skal tilbage til 1997 for at have så små tal. Vi prøver med en
halvering af kravene:

	JAN	FEB	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV
Nærá Strand	500	500		1500	2000		1200
Egensedyb			341	400			
Slambassinnet				400			
Husby Strand						420	

Der blev meldt om 2 ynglepar **Monnet** (PVR). Dejligt at de holder stand!

Kærløber *Limicola falcinellus*

18/7 1 **Løkkeby Enge** (LBL) er første obs. De andre: 23-29/7 1 AD **Slam-
bassinnet, Strandager** (SG m. fl.), 25/8 1 AD + 1 1K **Keldsnor** (RYT, SØB m.
fl.). 28/8 var der 3 (SØB), 31/8 rastede blot 1 1K (OHG, THH). Årets sidste.

Brushane *Philomachus pugnax*

Første fugl: 14/3 **Ølundgård** (JEB), mens sidste blev 15/10 1 **Keldsnor**
(LBR, KBR).

Et skema for den mellemliggende periode med månedsmax./lokalitet med
over 10 fugle:

	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT
Firtalsstrand					19	31		
Ølundgård		41	14	11	34	28		
Slambassinnet					58	96	26	21
Husby Strand	14	50	17		12			

Helnæs Made					32	29		
Arreskov Sø						27		
Nakkebølle Ind.					19			
Bøjden Nor					11			
Vejlen, Tåsinge						14		
Snaremose		31			116			
Løkkeby Enge					22			
Tryggelev Nor					10	12	50	
Keldsnor						39	36	42
Lunden						15		
Gulstav Mose								17

Ved at kigge på skemaet slår det én, hvor stor en rolle de nyetablerede na-
turgenopretningsområder som **Husby Strand, Ølundgårds Inddæmning** og
Snaremose spiller i Brushønsenes liv i Fyns Amt.

Enkeltbekkasin *Lymnocyptes minimus*

Der var 4 januarfund, hvilket er usædvanligt: 6/1 1 **Hudevad** (MAT), 7/1 1
Sundet, Faaborg (LBR), 11/1 1 **Bogø Kolonihaver** (MAT) og 14-23/1 1
Slambassinnet (MMJ m. fl.). 7/4-6/5 1 samme sted (SG m. fl.), 26/4 1 **Bøjden
Nor** (FSH).

I efteråret: 14-28/10 op til 3 **Gulstav Mose** (JSA m. fl.), 15/10 1 død **Trygge-
lev Nor** (LBR, KBR), 21/10 5 **Sandager Næs** (DMZ, RSJ), 23/10 1 **Stige Ø**
(TSK) og 30/12 1 **Thurø Bund** (AB).

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

Der var flere vinterobservationer. Flest 7/1 4 **Naturskolen, Svendborg**
(EEH). Et skema med månedsmax. fra lokaliteter med over 10 fugle afslører
flg.:

	MAR	APR	AUG	SEP	OKT	DEC
Slambassinnet			11			
Fyns Hoved			30		10	
Vestermade	12					
Sortemose		18				
Husby Strand	37	10	64			
Sandholdt	20					
Bøjden Nor			20			
Helnæs Made			17			
Nakkebølle Ind.			21			
Vejlen	16	11				
Monnet			10		22	
Rudkøbing						10

Løkkeby Enge			15		
Snarepose	39	25			
Tryggelev Nor		28	75		
Keldsnor			42	12	

Det største træktal var 7/9 25 S Gulstav (ELM).

Tredækker *Gallinago media*

23/10 1 Nørreballe Nor (SØB) er eneste iagttagelse.

Skovsnepe *Scolopax rusticola*

I alt 11 vinterobservationer er flot, flest: 7/1 4 Naturskolen, Svendborg (EEH). I yngletiden skal fremhæves: 31/5 6 Langesøskovene (DMZ,RSJ), 5/6 4 Sollerup (NBJ).

Stor Kobbersnepe *Limosa limosa*

En DOF-tur til Ærø 9/3 gav flere tidlige fugle: i alt 3 henholdsvis Stokkeby Nor, Vrå og Søby Havn. I årets løb blev arten observeret på 15 andre lokaliteter, flest 26/7 4 Keldsnor (RYT,EEE,EDA). Sidste fugl blev 30/9-2/10 1 Bøjden Nor (FIE), måske den samme, der senere blev bestemt til islandsk. Monnet meldte kun om et ynglepar (PVR).

Islandsk Stor Kobbersnepe *Limosa limosa islandica*

Amtets 5. og 6. fund: 24/9 1K Østerø, Knudshoved (RYT,THH) og 14/10 1 Bøjden Nor (NBJ).

Lille Kobbersnepe *Limosa lapponica*

Månedsmax. fra lokaliteter med over 10 fugle:

	JAN	FEB	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV
Jersore			125	274			14			
Nærrå Strand					16		35			47
Egensedyb				200		52				
Ølund			160	200	11	14				
Slambassinet						38	22		18	
Fællesstrand	16	23	45	38						
Dalby Bugt				56						
Bøjden Nor								10		
Lyø						68				
Søby Monnet			19							
Storeholm						100				

Der var lidt nævneværdige træktal: 18/4 43 N Fyns Hoved (LIS,NBJ) og 18/7 40 SV Tarup Grusgrave (PRA).

Lille Regnspove *Numenius phaeopus*

4/5 15 Vågebakken (LIS,NBJ), 30/6 11 Gråsten Nor Lars Tom-Petersen, 3/8 12 Æbelø (KEJ,HMH) og 12/8 36 NV Slambassinet (SG) var årets højeste tal.

Stor Regnspove *Numenius arquata*

Månedsmax. fra lok. med over 40 fugle:

	JAN	FEB	MAR	APR	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Jersore		133	45							
Nærrå Strand	200	150	174		200	222			350	200
Gyldensten	42									
Egensedyb			120		42			100	200	
Firtalsstrand								40		
Ølund	147			130						
Fællesstrand	270	176	86				50		60	56
Vågebakken			40							
Lillestrand		108								
Ny Gesinge			49							
Storeholm		196			141	126	375	76		224

Forårstrækket medio april gav i 2003 pæne obs: 17/4 40 Ø Tryggelev Nor (SG,MSN,EEE) og 70 N Siø (RYT), 22/4 630 NØ Gulstav (SØB) og 340 Ø Tryggelev Nor (NBJ,LIS), 23/4 235 NØ Gulstav (SØB), 238 NØ Tryggelev Nor (RYT,HEA,EDA,THH), 906 NØ Henninge Nor (OHG).

Sortklire *Tringa erythropus*

Tidligste obs kom i år samme sted og samme tid som året før: 25/3: 5 Tryggelev Nor (NBJ, LIS), hvilket også skulle vise sig at blive højeste antal det forår. Efterårstrækket indledtes som altid primo juni og allerede 8/6 stod der 12 Karlsrose (ESN) og 11/6 19 Snarepose (SG). Rastallene toppede 24/8 31 Keldsnor og 34 Tryggelev Nor (NRA). Sidste obs var meget sen: 29/11 1 Fællesstrand (KHL, MRP).

Rødben *Tringa totanus*

Et skema med månedsmax./lok. over 40 fugle viser følgende:

	JAN	FEB	MAR	APR	AUG	OKT	NOV	DEC
Mågeørerne						50		
Ore Strand					40			
Egensedyb							55	80
Firtalsstrand				45				
Fællesstrand	100	50		63		40	49	
Lyø			40					

Monnet		49	45			
Storeholm			43			

Mht. yngel fremviste **Monnet** 26 par mod 39 året før (PVR), **Maden, Helnæs** havde 22 par (LBL) .

Damklire *Tringa stagnalitis*

For fjerde år i træk sås der Damklire i Fyns Amt, og igen i år drejede det sig om 2 fund. 29/4

1 AD sdr. **Husby Strand** (MMJ m. fl.). Indsendt til SU. 5/7 ankomst til **Bøjden Nor** (HEA). Sådan kan man efterhånden udtrykke det, for det er tredje år i træk, at der er Damklire i **Bøjden Nor**, og som sædvanlig var den langtidsholdbar, frem indtil 21/8. Det giver i alt 48 dage, hvilket er danmarksrekord. Godkendt af SU.

Hvidklire *Tringa nebularia*

Første fugle blev meget passende set ved de to førende forårstræksteder i amtet: 13/4 2 **N Horseklint** (EEE,FSH,BSN,GJØ) og 1 **N Hov** (MSN,SG,THH). Af pæne flokke i foråret skal nævnes: 21/4 15 **Nærå Strand** (RSJ), 28/4 24 **Strand og enge syd for Nørreskoven, Tåsinge** (NAN). Fra efteråret skal fremhæves: 6/7 24 **Kærby Fed** (TSK), 10/7 28 **Snarelose** (OHG), 11/7 29 **Keldsnor** (OHG), 18/7 113 **Hofmangave** (THH), 16/8 30 **Karlslose** (ESN, Røka) og 19/8 29 **Tryggelev Nor** (OHG). Desuden et enkelt større træktal: 7/8 20 **SV Dovns Klint** (EDA). Sidste obs: 7/11 1 **Husby Strand** (BCA).

Svaleklire *Tringa ochropus*

Igen i år var der vinterfugl ved **Hågerup Å/Karlslose** (5/1-9/2) (RYT m. fl.) samt 15/2 1 **Hundstrup Å** (GJØ). Enkelte flokke skal nævnes: 24/4 10 **Vejlen Tåsinge** (PVR,SWI), 3/8 13 **Slambassinnet** (SG). Sidste fugl var tidlig: 19/9 1 **Brændegård Sø** (7 stamgæster).

Tinksmed *Tringa glareola*

Ankomst: 19/4 1 **Ringe Sø** (JSA). Største ansamlinger i foråret: 7/5 17 **Husby Strand** (MMJ) og 8/5 19 **Karlslose** (RYT,GJØ). I efteråret var Langeland, der scorede: 10/7 62 **Snarelose** (OHG), 19/7 50 **Løkkeby Enge** (EEE,RYT) og 19/8 49 **Tryggelev Nor** (OHG). Sidste obs: 11/9 1 samme sted (OHG).

Mudderklire *Actitis hypoleucos*

Årets første: 2/4 1 **Davinde Grusgrave** (RSJ). Den største forårsobs blev: 7/5 16 **Slambassinnet, Strandager** (SG), mens efteråret scorede: 11/7 46 **Keldsnor** (OHG), 28/7 56 **Slambassinnet, Strandager** (SG), 13/8 55 **Arre-skov Sø** (EEH) og sidste fugl: 8/10 1 **R Brændegård Sø** (FLB,GJØ,JPÅ).

Stenvender *Arenaria interpres*

6/5 7 **Påø** (SØB) blev klart største flok i foråret, mens efteråret fremviste pæne spredte forekomster: 8/8 6 **Drættegrund, Bogense** (JEB), 22/8 20 **Keldsnor** (RYT,MMJ), 31/8 12 **Enebærodde** (OBO) og 7/9 12 **Brådet, Æbelø** (JEB).

Odinshane *Phalaropus lobatus*

Det dårligste år siden 1996 (hvor der ikke var nogen iagttagelser!) med 4 fugle: 28/5-1/6 1 hun **Firtalsstrand** (SG m.fl.), 23-25/8 1 1K **Keldsnor** (JSA m.fl.), 26/8 1 **Slambassinnet, Strandager** (CJB, H. Larsen) og 7/9 1 **Ristinge** (HMØ), hvor fuglen afslørede sit sande pelagiske sindelag ved at lægge sig på vandet 500 m ud for kysten.

Mellemkjove *Stercorarius pomarinus*

18/4 1 AD **SØ Sønder Hjørne** (PDP) er amtets blot andet forårsfund, efter at det første blev foretaget samme sted (og samme observatør) sidste år. Årets andet fund var lige så aparte: 14/12 1 1K **N Strandvænget, Nyborg, Storebælt** (ESM). Amtets første vinterfund.

Almindelig Kjove *Stercorarius parasiticus*

Med 104 fugle (korrigeret for gengangere) blev 2003 det bedste år for arten nogensinde i Fyns Amt. Et skema forsøger at formidle en vis overskuelighed over trækket fra de to bedste lokaliteter:

	1-15/ 5	22/6	16-27/8	13-28/9	10-12/ 10	14/12
Sydlangeland	1		2	3	1	2
Horseklint	4	1	23	42	4	

De bedste dage var alle fra **Horseklint**: 24/8 13, 27/9 21 og 28/9 12. Foruden de i skemaet nævnte havde **Sønderhjørne** i foråret flg. **SØ-træk**: 3/4 1, 16/4 1, 18/4 3 (alle PDP). Desuden blev der set Alm. Kjove så vidt forskellige steder som: 18/5 1 **R Romsø** (EEE,RYT), 8/6 1 AD **V Monnet** (PVR), 30/8 1 k **R Storeholm** (THH), 31/8 2 **V Lyø** (RBZ m.fl.) og 17/9 1 **S Knudshoved** (PRA).

Storkjove *Catharacta skua*

Indtil i år havde vi aldrig haft mere end 2 fugle/år i amtet, og i alt er det blevet til 13 fugle. I 2003 sås alene 9 fugle!! De kom som følger: 15/8 3 **V Flyvesandet** (SG), og ved **Horseklint**: 27/9 1 AD **N** (MRP), 11/10 2 **N** (KHL,MRP) og 12/10 3 **N** (HEA,SG,KHL,MRP).

Sorthovedet Måge *Larus melanocephalus*

3/1 1 AD **Strib** (LLC). Det var kun andet vinterfund i amtet. Ellers var der normal ankomst til **Odense Fjord**: 23/3 **Skalø** (MSN). Der var obs af 3 (2 AD + 1

3K) her 24/3 (SG), hvoraf 2 så "meget forelskede ud" (RYT). Hvad det blev til vides ikke; men arten blev set med mellemrum indtil 29/5 (flere observatører). Mere kortvarigt var et besøg ved **Østerøso** 17/4 2 R (PRA) og tilsyneladende også **Siø**, hvor der kun er en melding fra 6/5: 2 AD (THH). Desuden sås 28/6 1 3K **Rudkøbing** og 30/12 1K **Keldsnor** (begge OHG). I alt 10 fugle, inkl. 2 vinterfund er fornemt! Ny amtsrekord.

Dværgmåge *Larus minutus*

Året startede med 30/1 3 **Dovns Klint** (SØB). Forårstrækket satte som vanligt ind først i april ved **Sønder Hjørne**. Større tal: 17/4 35 SØ og 23/4 187 SØ (begge PDP). Dette træk havde en vis afspejling på rastestederne: 26/4 32 **Hvidkilde Sø** (EDA), 27/4 53 R **Tryggelev Nor** (EEE,Riinu Rannap). Af efterårstræk skal blot nævnes: 6/9 57 **SV Dovns Klint** (EDA).

Hættemåge *Larus ridibundus*

3/2 taltes 4000 **Odense Havn** (THH) til overnatning på isen. Der overnatter kun måger i havnen, når den er islagt. Fra forårstrækket ved **Sønder Hjørne** plukkes: 17/3 235 NØ, 18/3 440 NØ, 26/3 200 NØ og 31/3 250 NØ (alle PDP), mens **Hov** gav 13/4 332 N (EDA). 1500 ynglepar optales **Bågø**, **Lillebælt** (BSN).

Stormmåge *Larus canus*

26/3 70 NØ (PDP) er bedste bud på forårstræk ved **Sønder Hjørne**. Største ynglekoloni kommer fra **Ejlinge** med 550 par optalt (JEB). 15/12 344 N **Horseklint** (EDA,THH,FLB) skal også nævnes, nærmest som et kuriosum. Det er dog klart kompenstræk pga. NV-kuling.

Sildemåge *Larus fuscus*

11/3 var ligesom sidste år ankomstdato: 2 R **Lehnskov Strand** (TMØ, Bent Krøyer). Sidste obs. gjaldt 21/10 1 SØ **Sønderhjørne** (PDP). Ind imellem skal nævnes: 6/4 11 N og 15/5 12 N **Horseklint** (begge EDA). 30 ynglefugle skal også lige med fra **Egholm**, **Bågø** (BSN).

Sølvmåge *Larus argentatus*

600 ynglefugle indrapporteret fra **Vestermose**, **Bågø** (BSN), mens største obs. var lettere aparte: 15/12 447 N **Horseklint** (EDA,FLB,THH). Kompenstræk!

Middelhavsmåge *Larus (argentatus) michahellis*

Fuglen fra **Bagenkop Havn**, november 2002 blev også obset jævnlige i 2003 i området: 22/2, samt 21/9-27/12 (JSA m. fl.). Der kom dog også nye til havnen: 29/8 2 1K og 30/8 1 2K (alle THH). 26/9 3 1K (OHG). Udover disse også 25/10 1 1K **Løkkeby Enge** (OHG). I alt dermed mindst forskellige fugle i den sydligste del af amtet. Dertil kommer endnu en obs: 29/11 1 AD **Gråbrødre**

Parkeringshus, Odense (OHG). Det er klart det bedste år for Middelhavsmåge i amtet.

Kaspisk Måge *Larus (argentatus) cachinnans*

Som tilfældet var med Middelhavsmåge var det **Bagenkop Havn**, der var tilfølsstykket for Kaspisk Måge i amtet: 21/2 1 2K (JSA). Efterår: I **Bagenkop Havn** blev den første 1K fugl set 29/8 (THH) og den sidste 27/12 (RYT, EEE). Der var i denne periode flere obs af mere end en 1K-fugl, flest 14/9 (13 observatører!). 16/9 var der også en 2K-fugl (THH). En af fuglene 14-28/9 1 1K, var ringmærket som redeunge i Ukraine 3/6-2003 (JSA, Zoologisk Museum). Desuden én obs uden for mågemekkaet: 4/10 1 1K **Husby Strand** (HEL). Med således mindst 8 forskellige fugle blev 2003, ligesom tilfældet var for Middelhavsmåge, klart det bedste år i amtet for Kaspisk Måge.

Svartbag *Larus marinus*

Der var nogle sjove træktal for denne art: 6/4 2003 105 N **Horseklint**, 15/5 65 N samme sted, (begge EDA). 15/12 174 N markerede Store Mågedag på **Horseklint** også for denne art (EDA,THH,FLB). Højeste rasttal blev 28/8 158 **Kelds Nor** (SØB) og 25/10 110 **Barager Nebbe** (OHG).

Ride *Rissa tridactyla*

Kun en enkelt dag i oktober brød et kedeligt mønster med obs. af enlige fugle: 11/10 9 V **Horseklint** (MRP,KHL). Da sæsonen burde være ovre, brød det imidlertid løs: 6/12 36 N (mange observatører), 7/12 44 N (BSN, GJØ, SG, MMJ), 14/12 130 N (DOF-Fyntur), 15/12 73 N (THH, FLB, EDA) og 16/12 166 N (SG,FLB, ISB).

Rovterne *Sterna caspia*

Det blev til 2 obs. som sidste år, og begge igen Sydlangeland: 18/6 1 **Tryggelev Nor** (MMJ m.fl.) og 30/7 1 **SV Gulstav** (SØB).

Splitterne *Sterna sandvicensis*

9/3 var der Splitterner i to forskellige dele af amtet: 2 **Fællesstrand** (KHL, MRP) og **Ærø Hale** (DOF-Fyntur). 13/3 trak allerede 10 N **Horseklint** (HEA,SG), men de største træktal stod **Sønder Hjørne** som sædvanlig for: 14/4 53 SØ, 15/4 45 SØ og 16/4 42 SØ (alle PDP). 30/4 opnåedes forårets største rasttal: 115 **Fyns Hoved** (DMZ,RSJ). I efteråret var største dagstotal: 24/8 112 V **Horseklint** (PRA,MRP,MAT) og 27/9 133 N samme lokalitet (MRP). Sidste fugle sås 17/10 11 S **Dovns Klint** (EEE,DMZ,LBL).

Fjordterne *Sterna hirundo*

Ankomst: 16/4 2 **Fyns Hoved** (RNI,MLN) og 1 **Slambassin** (MSN). Flest sås 29/4 33 **Arreskov Sø** (EEH), 25/8 53 **på havet ud for Maden Helnæs** (MMJ) og 28/8 43 **Husby Strand** (MMJ). Største træktal blev: 17/8 20 V

Dovns Klint (LBL). Sidste fugl noteredes 4/10 1 **Dovns Klint** (GJØ, EEE, OHG).

Havterne *Sterna paradisaea*

12/4 var første dag med Havterne 3 steder i amtet: 7 Ø **Hov** (EDA, EEE, FSH), 7 SØ **Sønder Hjørne** (PDP) og 4 **Bøjden Nor** (FSH, LBR). Bedste dage v. **Sønder Hjørne** blev 18/4 56 SØ og 22/4 53 SØ (begge PDP), mens **Dovns Klint** 1/5 havde 81 Ø (EDA). Største rasttal: 18/4 80 **Mågeørerne** (JSA). I efteråret var der et par pæne trækobs: 16/8 97 **N Horseklint** (6 observatører) og 26/8 96 **SV Dovns Klint** (EDA). Sidste obs. blev 12/10 1 **N Horseklint** (SG, MRP, KHL, HEA), hvilket er en tangering af seneste fund i amtet.

Dværgterne *Sterna albifrons*

17/4 2 **N Tryggelev Nor** (MSN, SG, EEE) er ankomst til amtet. Arten blev set på 19 forskellige lokaliteter, hvilket er flot. Obs af mere end 2 fugle: 10/5 6 **Flyvesandet** (HEA), 18/5 3 **Sommerodde**, **Bågø** (DOF-Fyntur), 30/5 4 **Tryggelev Nor** (ELM), 31/5 7 **Østerøse** (THH), 12/6 3 **Drejø** (KJC), 14/7 6 **Bøjden Nor** (SG), 19/7 3 **Vårø Knude** (PVR), 23/7 5 SØ **Slambassinet, Strandager** (SG). Sidste fugl: 5/9 1 **Tryggelev Nor** (TMØ, S. Koller). Igen i år mindst 5 ynglepar.

Sortterne *Chlidonias niger*

21/4 2 **Tryggelev Nor** (NAN, OHG, JSA) er tidligste obs. i amtet nogensinde. Der var lidt spredte iagttagelser af enlige fugle, dog sås 23/4 4 **NØ Gulstav** (SØB), 18/5 6 **Arreskov Sø** (EEH), 24/5 2 **Brændegård Sø** (EDA), 25/5 3 **Tryggelev Nor** (SG, THH), 18/7 5 **AD Keldsnor** (Stig Toft), 378 13 **N Monnet** (PVR) og 7/9 11 **Arreskov Sø** (EEH). Sidste fugl blev 14/9 1 **1K Slambassinet** (DMZ).

Hvidvinget Terne *Chlidonias leucopterus*

Efter sidste års rekordforekomst i amtet var det lidt skuffende med blot 1 1K i kun 3 minutter 22/7 **Slambassinet, Strandager** (SG).

Alk og Lomvie *Alca torda et Uria aalge*

Forårstrækket ved **Sønder Hjørne** gav en total på 21 Lomvier, 258 Alke og 243 ubestemte. Bedste dag var 21/3 med 85 fugle (TSK, PDP).

Rastende fugle i **Lillebælt**, bedste dage: 4/2 152 **S ud for Emtekær Nor** (NBJ, MMJ) og 23/3 120 Alke **Gals Klint** (THH, BEC).

Kompensationstrækket ved **Horseklint** gav det bedste afkast midt i december i forbindelse med en kraftig NV-kuling:

15/12: 31 Lomvier, 270 Alke og 1001 ubestemte (THH, FLB, EDA), hvilket var klar rekord.

16/12: 44 Lomvier, 304 Alke og 1102 ubestemte (SG, ISB, FLB), ny rekord igen!

Tejst *Cephus grylle*

Tejsten kan ses hele året ved **Fyns Hoved**, bedste dag i 3002: 24/3 10 (THH). Øvrige obs: 22/2 1 **Nordhelnæs** (MMJ), 7-17/3 1 **Slipshavn** (EDR, ESM m. fl.), 7/5 3 **Æbelø** (AVL), 18/5 3 **Romsø** (RYT, EEE)

Søkonger *Alle alle*

Første år uden en eneste konge siden 1988 på trods af den store aktivitet, som årsartskonkurrencen gav anledning til!!

Lunde *Fratercula arctica*

24/1 1 NV, senere SØ **Horseklint** (THH) er amtets blot 3. fund.

Klippedue *Columba livia*

1/1 500 **Odense Havn** (THH).

Huldue *Columba oenas*

Forårstrækket var uden overraskelser. Største observationer: 24/2 52 **NØ Hov Nordstrand** (EDA). 25/2 36 **T Horseklint** (THH). 10/3 41 **T Flyvesandet** (THH). Efterårstrækket var under normalen, således kun 6 observationer af mere end 20 fugle: 7/9 20 T, 9/9 13 SV + 12 TF, 24/9 22 SV, 3/10 42 SV **Dovnsklint** (flere). 17/10 23 SV **Humble Skole** (SØB). 6/11 34 SV **Bagenkop Havn** (SØB).

Ringdue *Columba palumbus*

Rasttal: 2/3 1000 **Fiskerup Skov** (RYT). 12/10 1000 **Dovnsklint** (LBL). Forårstræk: **Hov Nordstrand**: 24/2 2376 NØ, 15/3 1090 N, 16/3 4588 N, 12/4 2590 N (flere). **Flyvesandet**: 10/3 2160 T, 11/3 2240 T (flere). **Horseklint**: 16/3 1002 N, 18/3 1530 T, 23/3 3935 N (flere). Efterårstræk: **Dovnsklint**: 12/10 1650 S, 13/10 1560 S, 14/10 2000 S, 15/10 1900 S, 21/10 7310 S, 24/10 2421 SV, 26/10 8275 SV (flere). **Sønderhjørne**: 13/10 1210 SV, 16/10 1330 SV, 21/10 2050 SV, 23/10 1140 SV, 26/10 1000 SV, 6/11 3540 SV og 12/11 1060 SV (PDP). 6/11 2700 SV **Bagenkop Havn** (SØB).

Turteldue *Streptopelia turtur*

For andet år i træk er arten set i amtet, og endda med 2 fugle: 4/6 rastede en kortvarigt på en antenne ved **Gulstav Mose**, inden en Allike fik den til at trække nord (THH). 3/8 1 TF **Dovnsklint** (EDA).

Gøg *Cuculus canorus*

De første dukkede op flere steder 30/4. Sidste: 13/9 1 R **Dovnsklint** (DOF-Vejle).

Slørugle *Tyto alba*

Denne art har det tilsyneladende bedre i amtet. 3 (heraf 1 nyt) ynglepar fik i alt 9 unger på vingerne (projekt Slørugle). Derudover sås en fugl 13-14/11 ved Lindved, Odense (LAA).

Kirkeugle *Athene noctua*

Årets eneste observation er faktisk symbolsk for artens tilstedeværelse i amtet: 6/5 1 trafikdræbt **Brylle** (Peter Hahn).

Natugle *Strix aluco*

28/3 5 HØ **Tarup** til **Sdr. Næra** (PRA).

Skovhornugle *Asio otus*

De 2 hyppigt besøgte dragstæpladser havde følgende maximum: 8/1 14 (sidste år sås 31! 26/11) **Baagø Kolonihaver** (RYT). 10-11/1 12 **Flyvesandet** (AVL, THH). Derudover er arten observeret på 13 forskellige lokaliteter, 3 steder med op til 4 fugle: **Tarup-Davinde**, **Klise Nor** og **Gudbjerg** samt op til 5 fugle ved **Falsled**.

Mosehornugle *Asio flammeus*

Rigtig mange observationer, således opdelt i trækk, rast og død! Træktal: 19/4 1 S **Vesteregn** (FIE, ESE). 22/4 3 N **Bogense** (JEB). 23/4 1 N **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.). 25/5 1 NØ **Vigelsø** (AMY). 6/11 1 SV **Bagenkop Havn** (SØB). Rasttal: Største observationer: 3/1-14/4 op til 2 fugle **Slambassinet** (flere). 17-25/3 op til 4, 12/12 2 **Nakkebølle Inddæmning** (EDA m.fl.). 29/4-3/5 op til 4 **Fyns Hoved** (flere). Derudover 11 observationer af 12 fugle. Døde: 22/4 1 trafikdræbt, observeret fra 2-21/4 **Roerslev** (Mads og Jørgen Jørgensen). 20/1 1 trafikdræbt motorvejen ved **Hjulby Mose** (SG). Der er ikke indberettet oversomrende/ynnglepar efter sidste års 4 "sommerfugle".

Mursejler *Apus apus*

Første 29/4 2 **Arreskov Sø** (EEH). Største observation: 10/6 600 **Arreskov Sø** (EEH). Sidste 13/9 1 R **Nakkebølle Inddæmning** (NBJ).

Isfugl *Alcedo atthis*

Arten er ikke observeret fra 23/4 til 3/8. Eneste tegn på yngel er observation af 1 1K 22/8.

Biæder *Merops apiaster*

Højest overraskende valgte denne eksotiske og meget flotte fugleart at yngle på Fyn i grusgrav på en hemmeligholdt lokalitet. Det startede med 6 fugle 22/6, men endte med at 3 voksne fik 2 unger på vingerne. De 5 fugle sås sidste gang 12/9. Arten er også fremover MEGET velkommen i det fynske. Ud-

over ynglefuglene er der set 3 fugle: 2/7 2 S **Gulstav Mose** (SØB). 6/9 1 **Keldsnor** (AB).

Hærfugl *Upupa epops*

28+30/3 1 **Brenderup** (Kirsten Christophersen). 21/4 1 **Løgismose camping** (ESM m.fl.). 27/4 1 T/R **Ristinge Klint** (Erik Lemming). 26/11 1 **Brobyværk** (Bodil Madsen) og sandsynligvis samme fugl 28/11 1 **Nr. Broby** (Kurt Kristensen).

Vendehals *Jynx torquilla*

Alle observationer nævnes: 24/4-5/5 op til 2 fugle **Fyns Hoved** (flere). 25/4 1 **Østerø Skov, Knudshoved** (RSJ). 30/4-3/5 1 **Mullerup Skov** (TMØ). 3-4/5 1 **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.). 3/5 2 **Knudshoved** (HKN). 5/5 1 **Egebjerggård** (JHJ). 13/8 1 **Gulstav** (SØB). 18/8 1 **Gudbjerg** (LBL). 28/8 1 **Gulstav** (THH). 2/9 1 **Keldsnor** (MMJ m.fl.). 30/9-2/10 1 **Frøbjerg Bavnehøj** (EDA).

Grønspætte *Picus viridis*

Fra 10/3 og året ud har der været en Grønspætte i **Batteriplantagen/ Kongebroskoven, Middelfart** (LLC m.fl.). 16 + 24/3 1 **Fyns Hoved** (BIS, NBJ, DMZ). 5/10-året ud 1 **Svanninge Bakker** (GKN m.fl.). 30/9 1 **Svendborg Naturskole** (Lars Hillerup).

Lille Flagspætte *Dendrocopos minor*

28/10 1 TI til R **Skaboeshuse, Nyborg** (KUH), hvilket er amtets 3. fund siden 1996.

Hedelærke *Lullula arborea*

Nedenstående tabel illustrerer tydeligt at 2003 var et godt år for arten. Det vurderes til en vis grad at bunde i stor aktivitet af de fynske ornitologer.

	Forår		Efterår	
	observationer	Antal fugle	observationer	Antal fugle
2002	7	33	8	41
2003	19	103	34	155

Rasttal: 19/3 27 **Lille Enghave, Fyns Hoved** (MRP).

Forårstræk: 10/3 11 T, 11/3 16 T **Flyvesandet** (THH).

Efterårstræk: 2/10 12, 26/10 12, 7/11 15 alle SV **Sønderhjørne** (PDP).

Sanglærke *Alauda arvensis*

Rasttal: 27/2 350, 3/3 200 **Dalby Bugt** (SG, THH).

Forårstræk: 26/1 106 N, 25/2 255 T, 7/3 162 NØ, 18/3 278 T **Horseklint** (flere). 24/2 407 NØ, 15/3 257 N, 16/3 161 N **Hov Nordstrand** (EDA m.fl.). 10/3 255 T, 11/3 372 T, 19/3 176 N **Flyvesandet** (THH, SG).

Efterårstræk: 28/9 100 SV, 12/10 160 SV, 13/10 143 SV **Horne Land** (PDP). 28/9 200 TI, 12/10 298 TI, 13/10 105 TI **Knudshoved** (flere). 12/10 230 V **Horseklint** (MRP m.fl.).

Bjerglærke *Eremophila alpestris*

16/2 5, 29/3 3, 30/3 2, 17/10 5 **Lyo** (RBZ). 19/10 8 R **Husby Strand** (MMJ). 31/10 8 V **Dovnsklint** (SG, HKN). 2/11 3 SV **Emtekær Nor** (MSN, THH). 23/11 1, 19/12-året ud 3 **Monnet** (RYT, PVR m.fl.) 23/12 3 R **Stige Ø** (GJO). 30/12 1 R-NØ **Thurø Rev** (NAN).

Digesvale *Riparia riparia*

Årets første: 29/3 1 R **Arreskov Sø** (SG) er faktisk amtets tidligste nogensinde! Der blev da også først set Digesvale igen 15/4, denne gang flere steder, og dermed faktisk en noget sen forårsankomst.

Der er kun 1 decideret træktalet: 14/9 260 SV **Dovnsklint** (SG m.fl.), hvilket er noget tyndt i forhold til sidste års 11500 på en dag! Følgende lokaliteter havde nævneværdige rasttal: 29/4 1000 **Tryggelev Nor** (LBL m.fl.). 18/5 1000 **Fredmosen** (EEE). 17/8-8/9 2000 stigende til 3500 **Sundet** (PDP). Sidste fugl så 15/10 1 **Dovnsklint** (ELM m.fl.).

Landsvale *Hirundo rustica*

Første fugl 13/4 1 N 11.56 **Horseklint** (FSH m.fl.), anden fugl 44 minutter senere 12.40 1 N **Hov Nordstrand** (EDA). Eneste forårstræktalet er 29/4 120 N **Horseklint** (EDA). Største rasttal: 18/5 1000 **Fredmosen** (EEE). 17/8-8/9 op til 5000 **Sundet** (PDP). Højeste efterårstræktalet er mærkeligt nok set ved **Horseklint**, 28/9 1873 V, og blev set i løbet af ca. en halv time! (MRP m.fl.). Hovedtrækket gik dog over **Langeland**, således 8/9 552 S, 9/9 366 S, 12/9 1050 S, 14/9 1250 SV, 27/9 612 T, 29/9 1500 T, 1/10 880 SV, 5/10 720 SV **Dovnsklint** (flere). Eneste større tal fra **Horne Land** var 28/9 320 SV (PDP). Sidste fugle sås 3/11 3 S **Gulstav Mose** og 6/11 2 SV **Bagenkop Havn** (SØB).

Bysvale *Delichon urbica*

Første fugle sås 4 steder 21/4. Der var desværre kun 2-cifrede observationer i 2003! Sidste fugle var 5/10 44 SV **Gulstav** (SØB).

Markpiber *Anthus campestris*

19/5 1 R **Klise Nor** (Jens Friis Nielsen). 9/9 2 S **Dovnsklint** (MMJ).

Skovpiber *Anthus trivialis*

Ekstrem tidlig observation 19/3 6 R **Lille Enghave, Fynshoved** (MRP). Det er 2 uger tidligere end hidtidige rekord! (2/4-99 **Fåborg NBJ**). Der er et par pæne træktalet: 3/5 320 T **Horseklint** (THH, MSN). 28/8 120 T, 29/8 120 S,

30/8 321 T, 9/9 396 S **Gulstav / Dovnsklint** (THH, MMJ m.fl.). Sidste fugl: 13/10 2 **Klise Nor** (ELM).

Engpiber *Anthus pratensis*

22(6 i 2002) 3-cifrede observationer. Tal over 200 nævnes: 24/4 270 R, 30/4 200 N **Fyns Hoved** (SG, KHL). 24/4 300 R **Gulstav** (SG). 22/4 220 NØ, 18/9 240 SV, 6/10 211 SV **Sønderhjørne** (PDP). 20/9 600 TI, 28/9 300 TI **Knudshoved** (PRA m.fl.). 24/9 270 SV, 1/10 400 **Dovnsklint** (HTH, OHG). 12/10 250 V + 200 **Ristinge Klint** (OHG). 6/11 1400 SV **Bagenkop Havn** (SØB).

Rødstrubet Piber *Anthus cervinus*

8/5 1 R senere T **Fakkebjerg** (SØB). 9/5 1 SY **Keldsnor** (THH, EEE). 2-11/10 1 **Knudshoved** (THH m.fl.).

Bjergpiber *Anthus spinoletta*

1/1-5/3 op til 2 **Bispeeng** (THH). Arten vendte talstærkt tilbage med hele 7 fugle 8/11. Herefter faldt tallet til 2 hen i mod årets udgang **Bispeeng** (THH m.fl.). 4/1 1, 7/1 2, 8/1 1 **Odense Å's udløb** (FSH, TSK, RSJ). 7/1 1 **Slambassin** (MMJ). 5/2-21/3 op til 3 **Bogensø** (THH m.fl.). 18/2 1 R **Faaborg fiskerihavn** (LBR). 24/2 1 R **Nyborg Havn** (ESM). 2/11 2 R **Helnæs Strand** (THH, MSN). 2/11 1 R **Gulstavområdet** (MMJ m.fl.). 5/11 1 R **Slambassin** (THH). 7/11 1 R **Stige Ø** (RYT). 9/11 2 R, den ene bar ring, **Hasmark Strand** (OBO).

Skærpiber *Anthus petrosus*

Forårets sidste sås 25/4 3 R **Fyns Hoved** (PDS). Samme sted sås første efterårsfugle 14/9 2 R (OBO). Kun en interessant trækobservation 27/9 10 T **Dovnsklint** (OHG). Mere interessant er en syngende fugl 10/6 **Sommerodde, Bågå** (PDS). Observationer over 10 nævnes: 5/1 12 **Flyvesandet** (SG, THH). 24/1 16 **Fællesstrand + Tornen** (THH). 10/2 13 **Kerteminde Havn** (THH). 2/10 14, 11/10 11 **Knudshoved** (THH, MSN). 20/12 11 **Monnet** (EEE, RYT).

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

Første fugl 18/4 1 R **Tryggelev Nor** (ELM). Forårstræk- og rasttal: 3/5 200 T + 170 R, 5/5 200 N + 100 R, 6/5 150 + 100 R NV **Horseklint** (flere). Efterårstræktalet over 200: 13/8 250 S, 18/8 213 S, 28/8 1400 S, 29/8 713 S, 30/8 388 T, **Gulstav / Dovnsklint** (flere). Årets sidste 2 observationer var 5/10 **Dovnsklint** (OHG) og 3/11 1 R **Gulstav** (SØB). Sidstnævnte er meget sent.

Bjergvipstjert *Motacilla cinerea*

Arten er set i alle måneder undtagen januar. Trods dette var der ingen tegn på ynglepar. På trækket sås flere gange 5 eller flere på en dag. Disse nævnes 24/3 5 R **Horseklint** (DMZ). 17/9 6 SV, 19/9 8 SV, 22/9 10 SV, 2/10 7

SV **Sønderhjørne** (PDP). 21/9 8 S, 29/9 6 T, 4/10 13 T **Dovnsklint** (flere). 2/10 6 TI **Knudshoved** (THH).

Hvid Vipstjert *Motacilla alba*

Hvid Vipstjert *Motacilla alba alba*

I år blot en enkelt "overvintrende" i gartneriet Rosa Danica, **Marslev.**: Første fugl: 28/2 1 R **Odense A, Brobyværk** (PEB). Næste observationer og egentligt rykind af vipstjarter skete først fra 10/3. Forårstræktal: 5/4 62 NØ **Horseklint** (ELM). 13/4 69 N **Hov Nordstrand** (SG, THH, MSN). Efterårstrækket forløb primært 12/9-5/10 med flere dage med 50-100 fugle ved **Sønderhjørne** og **Dovnsklint**. Dage over 100 nævnes: 7/9 200 **Husby Strand** (LLC). 14/9 107 SV, 17/9 287 T, 27/9 143 T, 4/10 143 T **Dovnsklint** (flere). Sidste fugle 7/11 3 SV **Sønderhjørne** (PDP). Der var 2 decemberfund: Igen 2 "overvintrende" i gartneriet ved Marslev, og en svækket fugl 21/12 **Odense A** (KEG).

Sorttrygget Vipstjert *Motacilla alba yarrellii*

4 fund, hvoraf ingen var stationære. 16/3 1 R **Barager Næbbe** (NRA). 25/3 1 R-N han **Emtekær Nor** (LBR). 31/3 1 han N **Horseklint** (SG). 3/4 1 R **Davinde Grusgrave** (RYT).

Silkehale *Bombycilla garrulus*

	JAN	FEB	MAR	APR	OKT	NOV	DEC
Antal obs.	48	60	41	2	10	42	37
Antal fugle	1070	1270	949	8	277	1727	1312
Max. Obs.	320	100	106	7	120	200	202

Vandstær *Cinclus cinclus*

Største observation 4/1 5 R heraf 3 ringmærket **Kongshøj Mølle** (RNI, MLN, Lars Hansen). Derudover er der flere gange set 4 fugle ved **Odense A, Dalum Papirfabrik** (flere), samt 12/12 4 **Ejby Mølle** (CJB).

	JAN	FEB	MAR	APR	OKT	NOV	DEC
Antal lokaliteter	21	13	8	1	5	11	9
Antal fugle	28	13	13	2	6	17	14

Mindst fire fugle var ringmærkede.

Jernspurv *Prunella modularis*

11/3 51 T **Flyvesandet** (THH). 18/3 70 T **Horseklint** (THH, TSK). 13/4 76 N **Hov Nordstrand** (THH, SG, MSN).

Rødhals *Erithacus rubecula*

13/4 200 **Hov Nordstrand** (THH, SG, MSN). 17/4 100, 21/4 500, 22/4 300, 24/4 100, 25/4 100 **Fyns Hoved** (flere).

Nattergal *Luscinia luscinia*

Første fugle sang 4/5 **Fredmosen** og **Gulstav Mose** (SØB). Største sangkor: 24+30/5 9 SY **Fredmosen** (RYT, ELM).

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

24/5 fandt THH en syngende Sydlig Nattergal ved **Dovnsklint**. 25/5 gjorde THH det igen!!! Da han fandt endnu en syngende fugl ved **Klise Nor**. Begge fugle er godkendt af SU. Dragtdetaljer viste, at det drejede sig om to forskellige individer. Til glæde for mange sang fuglen ved **Klise Nor** ivrigt frem til 8/6. Som om 2 fund ikke var nok, sang endnu en fugl eller den samme som ved **Dovns Klint** nedenfor **Buhns Banke** 30/5 (JHJ). Denne observation skal forelægges SU.

Blåhals *Luscinia svecica*

2/9 1 RI **Keldsnor** (JHJ, MMJ, Gumer Gonzales).

Husrødstjert *Phoenicurus ochruros*

Februarfund: 24/2 1 SY **Lindholm** (ESM). Sidste fugl 31/10 1 R **Bagenkop Havn** (JSA).

Rødstjert *Phoenicurus phoenicurus*

Første fugl 17/4 1 R **Søgård** (ELM). Største observation 2/9 30 **Keldsnor** (MMJ, JHJ, Gumer González). Sidste fugl 19/10 1 **Sønderhjørne** (PDP).

Bynkefugl *Saxicola rubetra*

Første fugle 22/4 2 **Fynshoved** (THH, HEA m.fl.). Flest 30/4 7, 5/5 11 **Fyns Hoved** (SG, EEE, MAT). 29/8 12 **Gulstav Mose** (THH). Årets sidste 3/10 1 **Knudshoved/Slipshavn** (TMØ).

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata rubicola*
11/4 1 R **Bøjden Nor** (EDA).

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata maura*

2-12/10 1 hun **Husby Strand** (MMJ m.fl.) er 1. fund i amtet af denne sjældne race. Læs meget mere om fundet i Havrevimpfen 3/2003. Fundet er tilsendt SU.

Stenpikker *Oenanthe oenanthe*

Første fugl 28/3 1 **Bøjden Nor** (PDP) tangerer amtets tidligste. Næste observationer er også tidlige: 29/3, 6/4 og 7/4. Fra 13/4 blev arten set dagligt flere steder. Største tal var: 18/4 15 **Ølundgård** (BJU). 5/5 12 **Fyns Hoved** (flere). 24/8 15 **Keldsnor** (RSJ, DMZ). 26/8 11 **Keldsnor** (LBR). Sidste fugl sås 15/10 1 **Keldsnor** (LBR, KBR).

Ringdrossel *Turdus torquatus*

Efter et sølle Ringdrosselår i 2002 med kun 8 observationer var 2003 noget bedre. 24 observationer af 41 fugle. Første var 7/4 1 **Fyns Hoved** (THH). Største var 12/4 5 **NØ Hov Nordstrand** (EEE, EDA, FSH). 21/4 5 **Egebjerggård skoven** (JHJ). 21/4 3 **Nr. Næså Strand** (RSJ). 22/4 3, 30/4 3 **Fyns Hoved** (flere). Sidste fugl var 5/10 **Knudshoved** (THH).

Sjagger *Turdus pilaris*

Minimum 3 ynglepar.

Rasttal over 500: 3/1 1200 **Bjerne Langgyde/Dyreborg** (FSH). 5/1 700 **Flyvesandet** (SG, THH). 11/1 600 **Ristinge** (OHG), 600 **Strynø** (JBE). 12/1 1285 **Ærø** (LOG). 17/1 1000 **Såderup** (FLB). 18/1 600 **Arreskov Sø** (ELM). Forårstræk: 13/4 235 **N Horseklint** (EEE, BSN, GJØ, FSH). 21/4 390 **NØ**, 23/4 99 **NØ Hov Nordstrand** (RYT m.fl.).

Efterårstræk: 26/10 185 **SV**, 5/11 800 **TF Dovnsklint** (OHG). 27/10 430 **TF**, 29/10 125 **TF**, 7/11 600 **SV Sønderhjørne** (PDP).

Sangdrossel *Turdus philomelos*

Igen i år var der vinterfund: 7/1 1 **Bogense Marina** (MMJ). 11/1 1 **Ristinge** (OHG) og 2 **Skårup Skovmølle** (MMJ m.fl.). 20/1 4 **Sandhusvej** (BLR). Der næst 3 februarfund inden hovedankomst fra 8/3. Et større rasttal 22/4 150 **Fynshoved** (KHL). 4 novemberfund, sidste 18/11 5 **R Fyns Hoved** (THH).

Vindrossel *Turdus iliacus*

Om muligt et endnu mere sølle år for arten end 2002. Alle 3-cifrede observationer nævnes: 13/4 119 **N Horseklint** (EEE, BSN, GJØ, FSH). 21/4 150 **R Hov Strand / Fyr** (EEE). 12/10 125 **SV**, 17/10 100 **SV Horne Land** (PDP). 5/11 100 **V Faaborg** (PDP).

Misteldrossel *Turdus viscivorus*

Mindst 1 ynglepar, derudover er flere fugle set i yngleperioden på forskellige lokaliteter. Arten var rigt præserveret på såvel forårs- som efterårstrækket. Forårstræk: 11/3 24 **T Flyvesandet** (THH). 15/3 25 **N**, 23/3 59 **N Horseklint** (SG m.fl.). 13/4 27 **N**, 15/4 33 **Ø**, 17/4 24 **TF Hov Nordstrand** (SG m.fl.). Efterårstræk: 3/10 32 **S**, 5/10 54 **SV Dovnsklint** (flere). 12/10 15 **SV Horne Land** (PDP).

Græshoppesanger *Locustella naevia*

26-28 syngende i perioden 29/4-3/8. Derudover 2/9 1 set **Gulstav** (NBJ) og 13/9 1 **RI Keldsnor** (JSA, Gumer González).

Flodsanger *Locustella fluviatilis*

4-7/6 1 **SY Teglværksvej, Odense** (KDJ m.fl.) og medio maj 1 **SY Ristinge Mose** (NRA).

Savisanger *Locustella luscinioides*

Et rigtig godt år, med 5 fugle på 5 forskellige lokaliteter, hvoraf den ene var i Odense! Medio maj 1 **SY Ristinge Mose** (NRA), 18/6 1 **SY Tryggelev Nor** (OHG m.fl.). 25-28/6 1 **SY Bispeeng** (THH m.fl.). 29/6 1 **SY Gulstav Mose** (OHG, NBJ, LIS). 25-26/7 1 **SY Klise Nor** (SØB).

Sivsanger *Acrocephalus schonobaenus*

20-26 i perioden 30/4-17/8.

Kærsanger *Acrocephalus palustris*

Første fugle sang 4/5 **Arreskov** (FIE) og **Horseklint** (EEE, BSN, GJØ). 5-30/8 177 **RI Keldsnor** (KNF).

Rørsanger *Acrocephalus scirpaceus*

Første 24/4 1 **SY Tåsinge Vejle** (TMØ). Sidste 13/10 1 **RI Keldsnor** (JSA).

Drosselrørsanger *Acrocephalus arundinaceus*

11/5-22/6 1 **SY Brændegård Sø** (LBR m.fl.). 4/6 1 **Tryggelev Nor** (TMØ).

Gulbug *Hippolais icterina*

Første var tidligt på den 6/5 1 **SY Gulstav** (SØB). 22/5 14 **SY Lunden** (SØB). 27/5 15 **SY Horne Land** (PDP).

Gærdesanger *Sylvia curruca*

Første 21/4 1 **SY Klise Nor** (OHG). 17/5 20 **Fyns Hoved** (MRP, KHL).

Tornsanger *Sylvia communis*

Første 22/4 1 **Gulstav** (SØB). 17/5 25 **Fyns Hoved** (MRP, KHL). 25/5 25 **Romsø** (ISB m.fl.)

Havesanger *Sylvia borin*

Første 27/4 1 **SY Snarup Mose** (FIE). Sidste 24/9 1 **Knudshoved** (THH, RYT).

Munk *Sylvia atricapilla*

2 vinterfund: 4/1 1 hun **Strandvænget, Svendborg** (NAN). 16/2 1 **Mullerup Skov** (TMØ). Derefter 20/3 1 han **Nørresø** (EEH). 28/3 og frem **Faaborg** (LBR m.fl.). Først fra 21/4 og frem blev arten set dagligt på flere lokaliteter. Sidste fugle sås 13/10 samt 1 vinterfund 21/12 1 han **Helgavej, Odense** (PDS).

Fuglekongesanger *Phylloscopus proregulus*

Efterhånden som der blev fundet det ene "bryn" (=østlige sangere fra artsgruppen *phylloscopus* der har kraftig øjenbrynsstribe) efter det andet i det vestjyske, blev redaktøren mere og mere opsat på at finde et fynsk "bryn". Efter mere end 100 timers intensiv jagt gav det endelig pote! 28/10 blev lykkekedagen, hvor SG endnu en gang gennemtjekkede en flok mejser og Fuglekonger. Først fandt han en Rødtoppet Fuglekonge og kort efter fandt han amtets kun 4. Fuglekongesanger – men faktisk den første der er feltobset. Se Havrevimpen 1/2004.

Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus*

5/10 satte THH grå hår i hovedet på en del fynske ornitologer. Han nød amtets 5. Hvidbrynet Løvsanger i 1 minut ved **Knudshoved**, hvorefter den forsvandt sporløst, hvilket de tilfældige ornitologer selvsagt ikke var tilfredse med. Knudshoved er amtets bedste sted til sjældne phylloscopusser med 2 Hvidbrynede, 1 Fuglekongesanger og 1 Lundsanger.

Skovsanger *Phylloscopus sibilatrix*

Første 23/4 1 **Hov** (THH). 29/4 2 **Hunderup skov** (SG). 3/5 2 SY **Mullerup Skov** (TMØ). 7-9/5 2 SY **Stævningen, Snarup Skov** (RYT, EEE, GJØ). Sidste fugl 17/8 1 **Gulstav Mose** (HEA).

Gransanger *Phylloscopus collybita*

Første fugl sås på årets første dag: 1/1 1 **Eskør** (MMJ, CHM). Dernæst 13/3 1 **Sundet** (PDP), 14/3 1, 18/3 3 steder o.s.v. 21+30/4 50 **Fyns Hoved** (MRP, KHL). 3/10 50 **Dovnsklint** (SG). 5 observationer i november, sidste 29/11 1 **Fællesstrand** (MRP, KHL).

Løvsanger *Phylloscopus trochilus*

Forårsankomst 14/4 1 **Sanderum** (EDP). Sidste var 4/10 **Østerøso** (SG) og 26/10 (sent) 1 SY **Sønderhjørne** (PDP).

Rødtoppet Fuglekonge *Regulus ignicapilla*

7-15/1 1, 13-23/2 1 **Thurø Østerskov** (NBj). 12/4 1 RI **Egebjerggård skoven** (JHJ). 21/10 1 **Dovnsklint** (NBj). 28/10 1 **Flyvesandet** (SG). 31/10 1 **Gulstav Østerskov** (SG) og 1 **Lunden** (SG, HKN). 2/11 1 **Gulstav** (NBj, LIS). 18/11 1 **Sømærkevej 67, Fyns Hoved** (THH).

Grå Fluesnapper *Muscicapa striata*

Første fugl 1/5 **Mullerup Skov** (TMØ, FSH). Sidste 13/9 3 **Mullerup Skov** (TMØ).

Lille Fluesnapper *Ficedula parva*

7/5 1 SY **Gulstav Vesterskov** (SØB).

Broget Fluesnapper *Ficedula hypoleuca*

Første 21/4 3 **Fyns Hoved** (MRP m.fl.) og 1 han **Flyvesandet** (RSJ). Sidste 2/9 1 **Sønder Hjørne** (PDP) og 1 **Gulstav** (NBj).

Skægmejse *Panurus biarmicus*

Set på 17 forskellige lokaliteter. En nævneværdig observation 28/6 25 1K **Tryggelev Nor** (OHG).

Halemejse *Aegithalos caudatus*

12/10 101 **Fårevejle** (NRA) er ny max.rekord.

Blåmejse *Parus caeruleus*

Invasionsår. I perioden 27/9-12/10 trak 2170 ved **Dovnsklint**, heraf **1470** 4/10. Ved **Sønderhjørne** trak 2822 i perioden 26/9-29/10, heraf 620 5/10 (PDP). Et enkelt større rasttal var 4/10 400 **Dovnsklint** (OHG, EEE, GJØ).

Musvit *Parus major*

I forhold til Blåmejserne var der ikke megen trækaktivitet af Musvitter. Således kun 13/3 70 TF, 15/3 40 N **Horseklint** (SG, HEA m.fl.) samt 3/10 100 TF **Dovnsklint** (SG).

Træløber *Certhia familiaris*

Minimum 64 individer hørt/set på 45 (22 i 2002) lokaliteter. Det vurderes at fordoblingen i forhold til 2002 alene beror på øget opmærksomhed på arten.

Korttået Træløber *Certhia brachydactyla*

Minimum 93 individer hørt/set på 61 lokaliteter.

Pungmejse *Remiz pendulinus*

1 ynglepar indrapporteret. Alle øvrige observationer nævnes. 13/4 1 Ø, 23/4 1 NØ **Hov Nordstrand** (SG, THH, MSN m.fl.). 31/5 1 han **Nonnebstien, Langeskov** (KEG). 3/6 1 TF **Dovnsklint** (THH). 15-16/6 1 **Fredmosen** (OHG, EEE). 14-15/7 1 **Gulstav** (SØB m.fl.). 28/7 2 AD **Fredmosen** (EEH, LBR). 6/8 2 R-V, 12/9 1, 20/9 2 **Sundet** (PDP). 8/8 1 **Keldsnor** (OTØ, Gumer González). 15/9 1 **Tryggelev Nor** (TMØ m.fl.). 16/9 5 **Keldsnor** (THH). 13/9 1 N, 16/9 3, 17/9 1, 30/9 2, 5/10 4, 12/10 1, 14/10 1 **Gulstav Mose** (MSN,

THH). 17/9 2 T **Dovnsklint** (THH). 27/9 2 **Keldsnor** (OHG). 30/9 1 **Klise Nor** (NBJ).

Pirol *Oriolus oriolus*

Set på 14 lokaliteter, 12 på Langeland, de resterende ved Egebjerggård og Æbelø. Første fugl var 8/5 1 hunfarvet **Fakkebjerg** (THH). Sidste var 24/7 1 **På Skov** (Søren Qvist Gravesen).

Rødrygget Tornskade *Lanius collurio*

Arten ankom tidligt i 2003, første fugl tangerer den hidtil tidligste, 5/5 1 hun **Fyns Hoved** (SG, EEE). Derefter sås arten dagligt i amtet. Største forårsobservation blev 10/5 6 **Fyns Hoved** (AMY). Største øvrige observationer: 6/7 5 AD + 5 1K **Gulstav** (NB, LIS). 4/8 8 ringmærket **Keldsnor** (KNF) må siges at være ret bemærkelsesværdigt. 8/8 12 **Gulstav Mose** (MMJ, SG). 12/9 1 1K **Dovnsklint** (EEE, EDA) blev årets sidste.

Stor Tornskade *Lanius excubitor*

Der var flere observationer af enlige fugle. 2 dobbeltobservationer: 30/9 2 **Gulstav Mose** (NB, LIS). 3/10 1 R + 1 S **Dovnsklint** (SG).

Skovskade *Garrulus glandarius*

28/9 24 SV **Horne Land** (PDP). 12/10 21 V **Ristinge Klint** (OHG).

Husskade *Pica pica*

Et par større forekomster: 11/1 41 **Kirkendrup/Næsbyhoved Broby** (HEA, OHS). 30/1 **100** på fælles soveplads **Forskerparken, Odense** (HMØ). 12/2 38 **Odense Å nær Søparken** (HMØ). 17/12 58 **Holluf Pile** (AMC).

Nøddekrige *Nucifraga caryocatactes*

Alle observationer nævnes: 2/10 2 NV, 5/10 1 TI **Knudshoved** (THH, PRA). 12/10 1, 14/10 7, 15/10 1, 26/10 3, 29/10 1 1 R + TF, 31/10 1 TF, 1/11 1, 2/11 3, 3/11 1, 16/11 1 **Gulstav / Dovnsklint** (flere). 17/10 1 S **Humble Skole** (SØB). 19/10 1 **Hvidkilde Sø** (NRA).

Allike *Corvus monedula*

2 store rasttal: 3/3 1400 **Holckenhavn** (SG) og 30/11 1800 **Otterup** (THH). Forårstræk: Der var 6 observationer over 200 trækkende, største var 17/3 322 NØ **Horseklint** (EEE, DMZ). Efterårstotalen for **Sønderhjørne** blev hele **25.860** SV i perioden 3/10-12/11 med minimum 1000 dagligt fra 12-27/10 (PDP). Bedste dage blev 13/10 3300, 14/10 3340, 15/10 2100, 22/10 3240 og 23/10 2000 – alle SV (PDP). **Knudshoved** havde dog årets dagsmaximum, hvilket tilmed er fynsrekord, da **9450** trak ind 13/10 (LGN). Dagen inden sås 950 indtrækkende (LGN). Lange-

land skuffede igen, højeste tal blev således kun 360 TF **Dovnsklint** 21/10 (RYT, NB, LIS). Selv **Enebærrodde** kunne slå den: 17/10 750 V (KEJ).

Sortkrage *Corvus corone*

11/1 15 **Lundeborg** (L, LIS). 22/3 12 **Helnæs Made** (TSH). 25/10 11 **Løkkeby Enge** (OHG).

Ravn *Corvus corax*

15/2 12, 8/11 11, 6/11 15, 11/11 10, 30/11 19, 10/12 10 **Brændegård Sø** (flere). 20/2 49, 13/4 16 **Gelskov, Hillerslev** (FLB, NB, LIS). 25/3 14 **Brobyværk** (PEB). 20/8 44 **Onsebakke, Nr. Broby** (FIE). 16/11 11 **Balslev ved Ejby** (BCA).

Stær *Sturnus vulgaris*

Arten er set i alle årets måneder. Rasttal-forår: 3/4 2000, 7/6 600 **Arreskov Sø** (EEH, ELM). 17/4 1000 **Piledybet** (Kaj Aage Horneman). 21/4 500 **Løkkeby Enge** (PER). 11/5 500 **Øksne Mose/Serup Mose** (HEA). 11-13/3 350-400 **Sundet** (PDP). Forårstræk: der er flere nævneværdige observationer, næsten alle fra **Horseklint**: 13/3 139 N, 18/3 310 T, 23/3 214 N, 25/3 410 NØ, 13/4 206 N, 21/6 316 V, 22/6 335 TI (flere). Derudover træk på 2 andre lokaliteter: 13/4 423 N, 17/4 129 N **Hov Nordstrand** (flere). 28/6 1190 NV **Skjoldnæs, Ærø** (Lars Tom-Petersen). Rasttal fra efteråret: 2/8 700 stigende i antal til 3800 3/9 for derefter at falde langsomt igen **Sundet** (PDP, GKN). 23/8 800 **Dovnsklint** (ELM). 31/8 800 **Monnet** (NB, LIS). Arten sås primært på 2 lokaliteter på efterårstrækket: 28/9 400, 2/10 800, 12/10 2980, 13/10 2850 – alle TI **Knudshoved** (LGN m.fl.) 1/10 520, 12/10 580, 13/10 1000, 15/10 610 - alle SV **Horne Land** (PDP).

Skovspurv *Passer montanus*

Artens trækbevægelser var i 2003 meget over det sædvanlige. 12/10 50 S, 13/10 **110** S, 14+15/10 30 S, 26/10 45 SV **Dovnsklint** (ELM m.fl.)

Bogfinke *Fringilla coelebs*

Nævneværdige forårstræktal: 10/3 150 T, 11/3 2700 T **Flyvesandet** (THH). 13/3 805 N, 14/3 686 N, 15/3 1584 N, 16/3 872 N, 19/3 1510 N, 23/3 700 N 25/3 2920 NØ, 5/4 730 NØ **Horseklint** (SG, HEA m.fl.). 17/4 2500 N **Hov Nordstrand** (EDA, NLA) samt 3920 N **Hov Fyr** (EDA). 21/4 **31200** NØ **Hov Nordstrand** (RYT m.fl.). Efterårstrækket var helt som vanligt talrigere, men bestemt ikke prangende. 18/9 3220, 22/9 2320, 24/9 1010, 25/9 4720, 26/9 5080, 28/9 2200 – alle SV **Sønderhjørne** (PDP). Fra **Dovnsklint** er der kun 2 nævneværdige observationer: 24/9 490 SV og 29/9 5000 T (HTH, THH).

Bogfinke/Kvækerfinke *Fringilla coelebs et montifringilla*

21/1 4000 OF **Trappebækken, Svendborg** (SWI). 18/3 2760 T **Horseklint** (THH, TSK). 25/3 950 N **Flyvesandet** (MMJ). 14/3 1480 NØ, 1160 N, 16/3 5000 N, 15/4 2764 N, 23/4 3320 NØ **Hov Nordstrand** (flere). Der var følgende tal fra efteråret: 3/10 3083 S, 5/10 2250 T, 24/10 1133 SV **Dovnsklint** (SG, OHG, RYT). 1/10 2330, 3/10 2000, 6/10 2720 SV, 12/10 2250 SV, 6/11 1170 SV, **Sønderhjørne** (PDP). 12/10 3500 V **Ristinge Klint** (OHG).

Kvækerfinke *Fringilla montifringilla*

4/1 2000 **Lundsgårdsskoven, Kerteminde** (EHT). 22/1 1000 **Smørmose Skov, Thurø** (NAN). 11/2 3000 **Landet, Tåsinge** (BSN, PVR). 5/1 520 V, 7/1 540 V **Flyvesandet** (SG, THH, MMJ). 2/2 2000 S **Næsbyhoved Skov** (THH).

Gulirisk *Serinus serinus*

9/5 1 SY **Keldsnor Fyrhave** (THH). 24/5 1 SV **Gulstav** (THH, HKN), fuglen trak lige over den Sydlige Nattergal!

Grønirisk *Carduelis chloris*

Største forårstræktal 25/3 117 NØ **Horseklint** (RYT). Efterårstrækket gav større totaltal med dagligt 50-100 ved **Sønderhjørne** og **Dovnsklint** samt 7 dage med 100-200 ved **Sønderhjørne**. Derudover 11/10 103 V **Horseklint** (MRP, KHL, SG). Største rastal 18/9 230 **Arreskov Sø** (EEH). 3/10 200 **Knudshoved/Slipshavn** (TMØ).

Stillits *Carduelis carduelis*

3/10 195 S, 125 TF **Dovnsklint** (SG, ELM).

Grønsisken *Carduelis spinus*

Flere pæne træktal fra foråret 14/3 252 N, 15/3 732 N, 18/3 666 T, 19/3 875 N, 23/3 391 N, 25/3 519 NØ **Horseklint** (flere). 19/3 700 N **Flyvesandet** (SG). 17/4 220 N **Hov Nordstrand** (EDA, NLA). Efterårstrækket var noget mere moderat 18/9 240, 22/9 280, 26/9 250 – alle SV **Sønderhjørne** (PDP). 3/10 702 S **Dovnsklint/Gulstav** (SG).

Tornirisk *Carduelis cannabina*

5 observationer i både januar og februar på 9 forskellige lokaliteter. Fra forårstrækket 8/3 50 T, 25/3 114 NØ **Horseklint** (THH, TSK, RYT). 17/4 450 N **Hov Fyr** (EDA). Rastal: 11/9 270, 15/9 250, 26/9 250 **Sønderhjørne** (PDP). 13/9 400 **Ny Gesinge** (PVR). 17/9 330 **Vågebakken, Fynshoved** (MRP, KHL). Efterårstræktal: 18/9-3/10 omkring 300 SV dagligt **Sønderhjørne** (PDP). 27/9 337 T **Dovnsklint** (OHG). 3/10 220 S **Dovnsklint/Gulstav** (SG).

Bjergirisk *Carduelis flavirostris*

Arten blev i 2003 registreret på træk i flok hvilket er usædvanligt: 26/10 185 SV **Dovnsklint** (OHG). Der er mærkelig nok ingen observationer fra den tidligere "topscorer" Stige Ø. Alle større observationer er således fra **Monnet** der fra 17/10 husede 350-600. Øvrige nævneværdige observationer var: 29/10 625 **Ristinge Hale / Storeholm** (OHG). 29/12 200 **Jersore** (GJO).

Gråsirken sp *Carduelis flammeacabaret*

12/2 60 **Vågebakken** (HEA). 15/3 23, 16/3 31, 18/3 54, 19/3 72 og 23/3 35 – alle N **Horseklint** (flere). Fra efteråret: 5/10 40 T **Dovnsklint** (OHG). 29/10 40 SV **Sønderhjørne** (PDP).

Nordlig Gråsirken *Carduelis flammea flammea*

24 observationer, største 9/1 28 **Dalby Bugt** (SG). 4/2 21 **Øksnehave, Hindsholm** (JSA). 22/4 1 **Fællesstrand** (GJØ) er lidt sent.

Lille Gråsirken *Carduelis cabaret*

30 observationer af 60-62 individer, heraf 2 observationer i januar og 4 i februar. Kun 1 observation i såvel september som oktober. Arten er ikke registreret i november og december.

Hvidsirken *Carduelis hornemanni*

8/3 sås én sammen med 4 Nordlig Gråsirken ved **Sibirien, Hundstrup** (PVR, RYT, BSN, FSH,).

Hvidvinget Korsnæb *Loxia leucoptera*

7/1 1 **Langesø/Tokkerodvej** (SG) og 11/1 1 **Bredbjerg** (THH). Fuglene var uden tvivl "rester" fra invasionen sensommer/efterår 2002.

Lille Korsnæb *Loxia curvirostra*

Invasionen i efteråret 2002 smittede af på 2003. Men faktisk et noget besynderligt år set i forhold til forekomstfordelingen. Arten er således ikke set 18/9-12/10, men ikke nok med det; arten sås ikke fra 21/10 og året ud! Største forekomster var: 25/1 150 R **Korinth, Sølund** (FSH). 13/3 115 N, 15/3 197 N, 18/3 224 T, 19/3 242 N, 31/3 107 NØ **Horseklint** (SG m.fl.).

	Antal obs	Antal individer – min.	Største obs
Januar	36	776	150 R, 70 R, 50 R
Februar	41	551	70 R, 50 R, 40 R
Marts	36	1788	242 T, 224 T, 197 T
April	8	91	32 R, 20 T, 18 T
Maj	2	2	1 SY, 1 R
Juni	2	18	1 R, 16 TF
Juli	1	1	1

August	4	9	5 T, 5 R, 2 T
September	3	22	5 R, 15 TF, 2 T
Oktober	2	8	7 T, 1 T
November	0!		
December	0!		

Stor Korsnæb *Loxia pytyopsittacus*

11/2 1 DØD Pårup Skole (TSK). 20/2 1 hun Flyvesandet (SG). 8/10 1 han + 2 hunner Flyvesandet (THH). 12/10 12 V Ristinge Klint (OHG). 13/10 1 OF Sundet (LBR). 15/10 1 TF Dovnsklint (ELM, EEE). 16/10 1 T Horne Land (PDP). 24/10 3 R Ulbølle Brugs (NBj). 28-30/10 1 Flyvesandet (SG, HEA, PRA).

Karmindompap *Carpodacus erythrinus*

Største observation 3/6 4 Gulstav (THH). Ingen observerede ungfugle i 2003.

Kernebider *Coccothraustes coccothraustes*

18/1 19 Øster Hæsing (EEH).

Laplandsværting *Calcarius lapponicus*

13-24/1 1, 11-14/3 1 han Monnet (THH m.fl.). 11/3 1 T Flyvesandet (THH). 15/3 2 R Nordskov (TSK). 2/4 2 V Flyvesandet (THH). 14/4 1 Ø Horseklint (SG). 27/9 1 T Keldsnor (OHG m.fl.) 28/9 1 R, 6/10 1 R Fyns Hoved (NBj m.fl.). 26/10 1 SV Dovnsklint (OHG).

Snespurv *Plectrophenax nivalis*

8/1 28, 12/1 75, 22/1 50, 27/2 100, 2/3 50, 15/11 45, Mågeøerne, Bogense (JEB). Derudover 12/1 65 Flyvesandet (MMJ). 24/1 27 Fællesstrand (HEA). 23/11 44 V Horseklint (MRP). 29/11 70 Stige Ø (AMC). 30/12 34 Monnet (LBR, LBL).

Gulspurv *Emberiza citrinella*

22/2 150 Jersore (THH). 25/10 110 Barager Næbbe (OHG).

Hortulan *Emberiza hortulana*

3/5 2 R(kun 1/2 minut!) Horseklint (THH, MSN). 5/5 1 Fyns Hoved (HKN m.fl.).

Rørspurv *Emberiza schoeniclus*

11/3 155 T Flyvesandet (THH). 18/3 81 T Horseklint (THH, TSK). 25/3 80 R Slambassin (SG). 17/9 89 T Dovnsklint (THH).

Bomlærke *Miliaria calandra*

Største tal er ret små! 15/7 10 SY Nevre, Ærø (NAN). 15/7 10 SY Bogense (LBL).

Forårsankomst for udvalgte arter

Art	2003	Sted	Observatør
Sorthalset Lap.dyk.	28/3	Arreskov Sø	FIE
Atlingand	16/3	Nørreholm, Ærø	NAN
Hvepsevåge	2/5	Gulstav	SØB
Rød Glente	24/2	Hov Nordstrand	EDA
Rørhøg	3/3	Gulstav	SØB
Fiskeørn	19/3	Svendborg	NRA
Dværgfalk	20/3	Husby Strand	MMJ
Lærkefalk	23/4	Hov og Gulstav	Flere
Klyde	12/3	Bøjden Nor	LBR
Lille Præstekrave	23/3	Brændegård Sø	GJØ
Dværgryle	6/5	Husby Strand	MMJ
Temmincksryle	1/5	Husby Strand	THH
Brushane	14/3	Ølundgård	JEB
Lille Regnspove	20/3	Snaremosen	AB
Sortklire	25/3	Tryggelev Nor	NBj
Hvidklire	13/4	Horseklint	Flere
Svaleklire	24/3*	Firtalsstrand	SG
Tinksmid	26/3 (19/4)	Sandholt	EDA
Mudderklire	2/4	Davinde Grusgrave	RSJ
Sildemåge	11/3	Lehnskov Strand	TMØ
Splitterne	9/3	Flere steder	flere
Fjordterne	16/4	Slambas. og F.Hoved	MSN, MLN
Havterne	12/4	Flere steder	flere
Dværgterne	17/4	Tryggelev Nor	MSN, SG
Sortterne	21/4	Tryggelev Nor	OHG m.fl.
Gøg	30/4	Flere steder	flere
Mursejler	29/4	Arreskov Sø	EEH, NBj
Vendehals	24/4	Fyns Hoved	KHL
Hedelærke	10/3	Flyvesandet	THH
Digesvale	29/3 (15/4)	Arreskov Sø	SG
Landsvale	13/4	Flere steder	flere
Bysvale	21/4	Flere steder	flere
Skovpiber	19/3 (13/4)	Fyns Hoved	MRP

Gul Vipstjert	18/4	Tryggelev Nor	ELM
Hvid Vipstjert	28/2*	Brobyværk	PEB
Nattergal	4/5	Fredmosen og Gulstav	SØB
Rødstjert	17/4	Søgård, Sydlangeland	ELM
Bynkefugl	22/4	Fyns Hoved	flere
Stenpikker	28/3	Bøjden Nor	PDP
Ringdrossel	7/4	Fyns Hoved	THH
Græshoppesanger	29/4	Egebjerggård skoven	JHJ
Savisanger	18/6	Tryggelev Nor	OHG
Sivsanger	30/4	Tryggelev Nor	HKN
Kærsanger	4/5	Arreskov og Horseklint	FIE, NBJ
Rørsanger	24/4	Tåsinge Vejle	TMØ
Gulbug	6/5	Gulstav	SØB
Gærdesanger	21/4	Klise Nor	OHG
Tornsanger	22/4	Gulstav	SØB
Havesanger	27/4	Snarup Mose	FIE
Munk	20/3*	Nørresø	EEH
Skovsanger	23/4	Hov Nordstrand	THH, RYT
Gransanger	13/3	Sundet, Fåborg	PDP
Løvsanger	14/4	Sanderum	EDP
Grå Fluesnapper	1/5	Mullerup Skov	TMØ
Broget Fluesnapper	21/4	Flere	flere
Pirol	8/5	Fakkebjerg	THr.
Rødryg, Tornskade	5/5	Fyns Hoved	SG, EEE
Karmindompap	16/5	Hov Nordstrand	MSN, SG

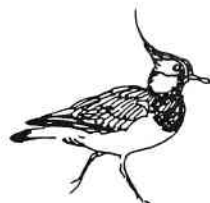
En asteriks, eksempelvis 16/3*, angiver at arten er set væsentlig tidligere men at dette ikke regnes som egentlig forårsankomst.

Steder med 2 datoer angiver datoen i parentes eks. (11/3) næstkommende observation af arten. Angives kun hvor der er lang tid imellem.

Observatørliste

AAW	Aage Wichmann	BIS	Birte Sørensen
AB	Arne Bruun	BJU	Bent Juhler
AMC	Anthony Carter	BLR	Børge Rasmussen
AMY	Anders Myrtue	BSN	Bent Staugaard
AVL	Anders Vedel	CHM	Christian Martin
BAN	Bjarne Andersen	CJB	Christian Joost Broxgaard
BCA	Bent Carstensen	CLP	Claus Pedersen
BEC	Bente Christensen	DMZ	Dieter Maaszen

EDA	Erik Danielsen	LBR	Lars Bonne Rasmussen
EDP	Erik Dybmose Paulsen	LGN	Lars Gravers Nielsen
EDR	Edda Riiser	LIS	Lilly Sørensen
EEE	Erhardt Ecklon	LLC	Lars Lindskrog Christiansen
ELM	Ella Mikkelsen	LOG	Lars Ole Gjesing
ESE	Esben Eriksen	MAT	Martin Thomsen
ESM	Eske Frank Morthensen	MLJ	Mogens Lind Jørgensen
ESN	Eskild Nielsen	MLN	Martin Lund Nielsen
ETØ	Elita Tønnesen	MMJ	Michael Mosebo Jensen
EVS	Erik Vagn Sørensen	MRP	Mogens Ribo Petersen
FIE	Finn Eriksen	MSN	Martin Søgaard Nielsen
FLB	Flemming Byskov	NAN	Niels Andersen
FSH	Freddy Hansen	NBJ	Niels Bomholt Jensen
GJO	Gregers Johannesen	NLA	Niels Larsen
GJØ	Gunnar Jørgensen	NN	Observatør uden initialer
GKN	Gunnar Knudsen	OBO	Ole Bent Olesen
HEA	Henrik Andersen	OHG	Ole Goldschmidt
HEL	Thomas Hellesen	OHS	Ole H. Scharff
HHJ	Helle Hjorth	OTØ	Ole Tønder
HKH	Henrik K. Hansen	PAJ	Palle Jørgensen
HKN	Henrik Knudsen	PDP	Per D. Poulsen
HMH	Henrik M Hestbech	PDS	Per Damsgaard-Sørensen
HMØ	Henrik Mørup-Petersen	PEB	Peder Blommegård
HTH	Henrik Thormann	PER	Peder Rasmussen
ISB	Ivan Sejer Beck	PHH	Poul Henrik Harritz
JBE	Jens Bech	PRA	Per Rasmussen
JEB	Jens Bækkelund	PVR	Poul V. Rasmussen
JHJ	Jan Holm Jensen	PVT	Per Viggo Thiesen
JSA	Jacob Sterup	RBZ	Richard Burzynski
KBL	Karsten Busk Laursen	RNI	Ruben Nikolajsen
KDJ	Kurt Due Johansen	RSJ	Rudi Semrau Jensen
KEB	Keld Bakken	RYT	Hans Rytter
KEG	Kell Grønborg	SG	Søren Gjaldbæk
KEJ	Kristoffer Egelund Jørgensen	SWI	Steen Winkel
KHL	Kirsten Halkjær Lund	SØB	Søren Bøgelund
KJC	Kjeld Meiling	THH	Tim H Hansen
KRM	Kresten Madsen	TMØ	Torben Møller
KUH	Kurt Hansen	TSH	Torben S. Hvass
LAA	Lars Andersen	TSK	Thomas Siig Kristensen
LBL	Leif Bisschop-Larsen		

TURE

Sortemosen

Torsdag 3. juni.

Mødested: markvejen over for indkørslen til Sortemosevej 16, Lakkendrup kl. 20.00.

Tilmelding til turleder Hans Rytter på 2334 8636.

Kom og vær med på en tur rundt i Hans Rytters barndoms mose. Området er på omkring 75 hektar, og stort set utilgængeligt for offentligheden. Mosen var tidligere ynglested for Rørdrum, men et afvandingsprojekt under 1. Verdenskrig fjernede det meste af rørskoven og ændrede den til afgræssede enge. Under 2. Verdenskrig blev der gravet tørv, og der er nu 3 mere eller mindre tilgroede tørvegrave. Normalt er her en god bestand af ynglende Nattergal og Rørsanger. Det vil sikkert være en god ide at medbringe et par støvler til turen. Der er normalt ikke adgang til mosen, så dette er en enestående mulighed for at se lokaliteten – og høre Nattergalen mm.

Nattens stilhed

Lørdag, den 5. juni 2004 kl. 00.00 – (natten mellem 4. og 5. juni).

Mødested: P-pladsen ved "laden", Sollerup, Arreskov Sø.

Tilmelding til turlederne Gunnar Knudsen og Flemming Byskov på 65 98 22 18, eller på e-mail: FBSKOV@MAIL.DK

Tilbagekomst: Ca. 06.00.

"Nattens stilhed med fuglesangens tiltagen" opleves på denne specielle morgen-tur. Hvad der sker i SKOVEN, på ENGEN og ved SØEN. Turlederne fortæller om det, vi oplever og om naturen med vægt på fuglesangen.

Det er en god ide med varm påklædning, vandresko og varme drikke. En enkelt let madpakke skader heller ikke. Turen afvikles langsomt med mange siddepau- ser, så medbring eventuelt rygsækstol eller isolerende "siddepude".

Natravnetur

Fredag 11. juni eller lørdag 12. juni.

Tilmelding til turleder Poul Rasmussen på 62 54 10 22,

som dermed vil fortælle nærmere om mødetid og -sted. Afhængig af vejret bestemmer han sig for enten fredag eller lørdag aften, så der er de bedste betingel-

ser for at høre troldfuglen snurre og klappe vinger. Måske er der også Isfugl og Bjergvipstjert i området.

Himmerlandstur

Lørdag –søndag den 21.-22. august.

Tilmelding til turlederne: Niels Bomholt og Birte Sørensen på 62 24 19 59, som meddeler om tid, sted, overnatning og pris.

I området omkring Lille Vildmose er der mulighed for Kongeørne og andre store vingefang, for eksempel kunne man sidste år på det tidspunkt se hele 2 Slangeørne. Deltagerantal er begrænset, derfor tilmelding inden den 25. juli.

Indbetaling af bidrag til Havrevimpfen

75.00 kr.

Benyt det vedlagte girokort

..... og husk,

fugle skal ses i naturen